MAGASINET PÅ HULLKAJEN

- EN STUDIE I ATMOSFÄRER & RUM.

AV: VERA ČEGINSKAS LINDSTRÖM

AAHM01: EXAMENSARBETE I ARKITEKTUR; LTH

EXAMINATOR: TOMAS TÄGIL

HANDLEDARE: THOMAS HELLQUIST 2018

INNEHÅLL

KAPITEL 1:

INTRODUKTION

INTRODUKTION 6-7

TANKAR OM ETT BIBLIOTEK 8-9

PLATSEN: HULLKAJEN 10-11

HULLKAJEN I SKISSER 12-13

HULLKAJEN I FOTON- MATERIAL & DETALJER. 14-15

MAGASINET PÅ HULLKAJEN 16-17

MAGASINET I FOTON- MATERIAL & DETALJER. 18-19

OBJEKT- STRUKTUR- MONUMENT 20-21

KAPITEL 2:

PÅ JAKT EFTER ATMOSFÄREN

INTRODUKTION + 4 RUM - 4 ATMOSFÄRER 22-23

ATMOSFÄR & MATERIAL 24-25

ATMOSFÄR & LJUS 26-27

4 RUM - 4 SORTERS LJUS 28

4 RUM - 4 AKUSTISKA ZONER 29

KAPITEL 3:

KAJEN

INTRODUKTION KAJEN 30-31

DEN BEFINTLIGA BYGGNADEN 32-33

DEN GAMLA PORTEN 34-35

MAGASINSDETALJER 36-37

ATT BEVARA MED GULD 38-39

DEN NYA FASADEN 40-41

DEN NYA BIBLIOTEKSENTRÉN 42-43

KAPITEL 1:

KATEDRALEN

INTRODUKTION: KATEDRALEN 44-45

DEN INRE TRANSFORMATIONEN 46-47

RITNINGAR: SEKTION & PLAN 48-49

ARKIVET 50-51

KAPITEL 2:

LABYRINTEN

INTRODUKTION: LABYRINTEN 52-53

ATT GÖRA OM ETT MAGASIN TILL ETT BIBLIOTEK 54-55

RITNINGAR: PLAN 2 56-57

RITNINGAR: PLAN3 58-59

MATTOR SOM DEFINIERAR RUM 60-61

LAMPOR SOM BILDAR TAK 62-63

MODELLSTUDIER, FOTO 64-65

KAPITEL 3:

TORNET

INTRODUKTION: TORNET 66-67

BOKTORNET 68-69

DET STORA BOKTORNET 70-71

DET LILLA BOKTORNET 72-73

REFLEKTIONER 74-75

REFERENSER & BILDKÄLLOR 76-77

KAPITEL 1:

MAGASINET PÅ HULLKAJEN

- EN STUDIE I ATMOSFÄRER & RUM.

This master thesis is about the transformation of an old warehouse into a new sort of library. It is a project of building conservation and interior architecture. I have been investigating how furniture, material and light can be used for creating different spaces and atmospheres.

The building I have chosen to work with is an old concrete warehouse in the harbour of Malmö, on the pier of Hullkajen. The warehouse is owned by Lantmännen and functions as a storage space for grains. To me, remake is about finding creative solutions in the already existing and my proposal for the building is a gentle transformation where the warehouse is preserved almost as it is and to use gilding and kintsugi as restoration methods.

For the interior transformation, focus is on how to create different spaces and atmospheres using furniture, material, lighting and acoustics. The transformation starts with the warehouse, a low empty concrete building. On the empty floor in the dark large space I have built up a library world with rooms and spaces in different moods and atmospheres. I wanted to transform the warehouse into a new type of library. My wish was to create a library of tranquility dedicated to reading and contemplation.
An introvert public space that could work as a pause in the hectic life of the city.

I det här examensarbetet har jag låtit ett gammalt hamnmagasin transformeras till ett bibliotek. Det är ett projekt som handlar både om remake och om inredningsarkitektur. Jag ser arbetet som en undersökning av hur man kan ta sig an en byggnad med hjälp av inredning och låta möbler, material och ljus stå för både det rumsskapande och det stämningsskapande.

Byggnaden jag arbetat med står nere på Hullkajen i Malmös inre hamn och fungerar idag som sädesmagasin för Lantmännen. Remake handlar för mig om resurshushållning och att inspireras av det som redan finns, att hitta kreativa lösningar i det redan existerande. Projektet är ett förslag på hur magasinsbyggnaden kan bevaras och användas i framtiden, när den inte längre lagrar vete och korn.

Fokus i projektet ligger på inredning och hur inredning kan användas för att skapa en viss stämning och atmosfär i ett rum. Jag har undersökt hur möbler, material och ljussättning kan användas för att förstärka ett rums karaktär och hur inredning själv kan agera rumsskapande och bilda egna rum i rummet. Mattor kan till exempel användas för att definiera rumsgränser, belysning kan bilda en känsla av tak i ett mörkt rum och möbler kan utformas för att bilda egna små rumsligheter.

Projektet utgår från den befintliga magasinsbyggnaden som i princip är ett tomt betongskal. Det enda som finns där inne är en betongvägg som delar upp byggnadens insida i två lagringsutrymmen. På den tomma ytan har jag sedan byggt upp en egen biblioteksvärld där jag utformat olika rum med olika atmosfärer, gestaltade med hjälp av möbler, material, ljud- och ljussättning för att skapa ett nytt sorts bibliotek dedikerat till kontemplation, nyfikenhet och läsro.

TANKAR OM ETT BIBLIOTEK

I början av projektet hittade jag den här illustrationen av Erik Desmazieres till novellen *Biblioteket i Babel* skriven av Jorge Luis Borges. Bilden satte igång min fantasi. Ett gigantiskt hexagonformat rum med bokhyllor som når ända upp till taket. Balkonger fulla med böcker skjuter ut från väggarna och i centrum av rummet hänger två jordklot. Människorna är så små där de går längsmed hyllraderna. Öppningar mellan väggarna avslöjar att det är bara ett av många rum i biblioteket. Det är ett storslaget bibliotek, och hemlighetsfullt. Som att det ligger och ruvar på alla tankar och skrifter som någonsin skrivits ner. Som besökare kommer du antingen att hitta svaret på det du letat efter eller gå vilse och försvinna mellan bokraderna, för alltid. Som sagt, illustrationen satte igång min fantasi. Och jag kände att det är det jag vill att ett bibliotek ska göra. Vara en plats som både låter besökaren hitta svaren som de letat efter och låta de tappa bort sig för en stund i en annan värld. När jag tänker på bibliotek tänker jag först och främst på en boksamling. Ett rum för böcker.
Men ett bibliotek kan vara så mycket mer.

Det kan vara en plats för läsning, en mötesplats för olika grupper, en plats att fördriva tid, en lekplats och en studieplats. Under mina biblioteksbesök har jag slagits av hur aktiva och livliga platser många av biblioteken är. De är extroverta rum, sociala möteplatser. Det är fint att de är platser fulla av liv men samtidigt saknar jag ett offentligt rum där jag kan slå mig ner bekvämt och läsa i lugn och ro. Jag tänker att vi behöver både aktiva, livfulla offentliga rum och lugnare offentliga platser där vi får ro att tänka, läsa och fundera. Vara lite introverta. Det är inte säkert att hemmet är en sådan lugn plats för alla.

Jag vill rita ett bibliotek för nyfikenhet, kontemplation och läsro. Genom rumslig gestaltning skapa platser för paus och avkoppling och platser som uppmuntrar till att gå på upptäcktsfärd och utforska litteraturen. Man kan se det här projektet som ett alternativ till de livfulla biblioteken, ett introvert offentligt rum.

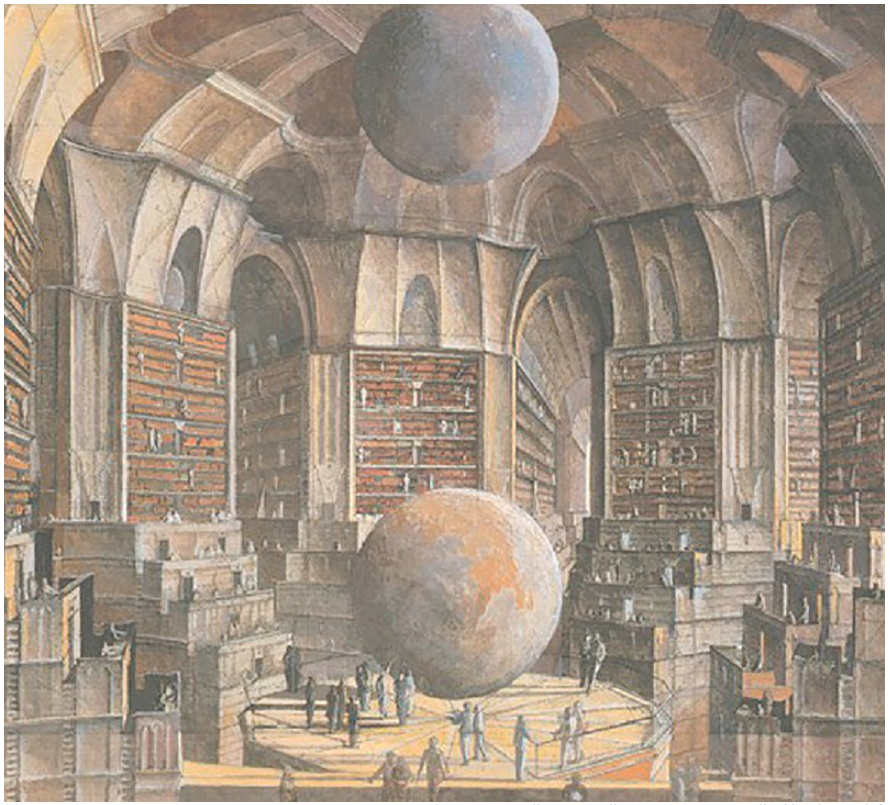

FIG 1. Erik Desmazieres illustration till Jorge Luis Borges novell Biblioteket i Babel.

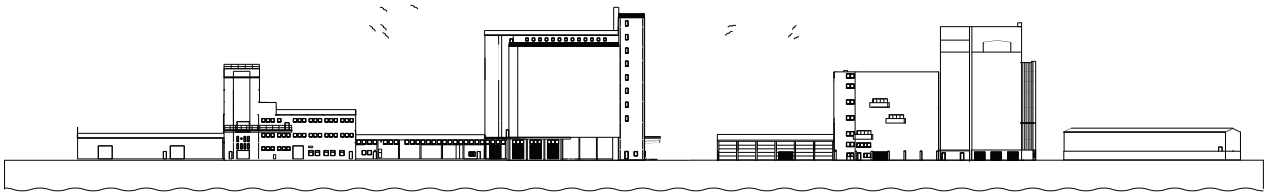

PLATSEN: HULLKAJEN

Hullkajen ligger i Malmös hamnområde och tillhör delen som kallas den Inre Hamnen. Byggandet av Malmös moderna hamn började 1775 och har pågått sedan dess. Hamnen har stadigt byggts ut i takt med att staden haft råd.
Den Inre Hamnen är den äldsta delen av Malmös nuvarande hamn och den började anläggas i mitten av 1800-talet. Den ligger nära Malmös tågstation som byggdes kring 1850 och tågtrafiken och hamnverksamheten har varit tätt sammankopplade. En del av stadens livsmedelshantering lades i Inre Hamnen för att vara nära tåg- och båttransporter. Slakthuset och Smörkontrollen som kontrollerade ägg och mejeriprodukter låg i Inre Hamnen. Förädling och förvaring av livsmedel skedde i Kooperativa förbundets lager och kafferosteri och Lantmännen hade silor och fodermagasin Hullkajen. Lantmännens spannmålssslior är fortfarande igång och även om det ligger ute i hamnen så tar det inte mer än fem minuter att promenera från centralstationen ut till Hullkajen.

Hullkajen byggdes 1903 efter att Nyhamnsbassängen färdigställts. Därifrån gick båtar till Köpenhamn och Tyskland. Hullkajen förlängdes 1960 då man fyllde igen lustbåtshamnen nordväst om kajen och anlade Hamnparken och Hamnpaviljongen som ligger längst ut på kajen idag. I norr vetter Hullkajen mot Frihamnen som byggdes i början av 1900-talet. Frihamnen var en tullfri hamn där utländska varor kunde lagras och bearbetas utan att behöva förtullas. Under 1980-talet avvecklades frihamnen men hamnen fortsatte att expanera i norr. Idag är Lantmännens spannmålssilos fortfarande igång ute på Hullkajen och verksamheten tar upp den största delen av kajen. Längst ut på kajen ligger Saltimporten som idag huserar arkitektkontor, designstudios och en restaurang.

Vad som kommer att hända med Hullkajen i framtiden får vi se. Det finns planer att göra om Inre Hamnen till en attraktiv stadsdel som ska bidra till att utveckla Malmös centrum och att förstärka Malmös identitet som kuststad. Mat och dryck, mångfald och migration, vatten och grönska, kultur och mötesplatser är några ledord för planerna.

Jag hoppas att en del av hamnens identitet och historia kommer att bevaras genom att låta en del av den befintliga bebyggelsen och andra byggnadsdetaljer få vara en del av den framtida Hullkajen.

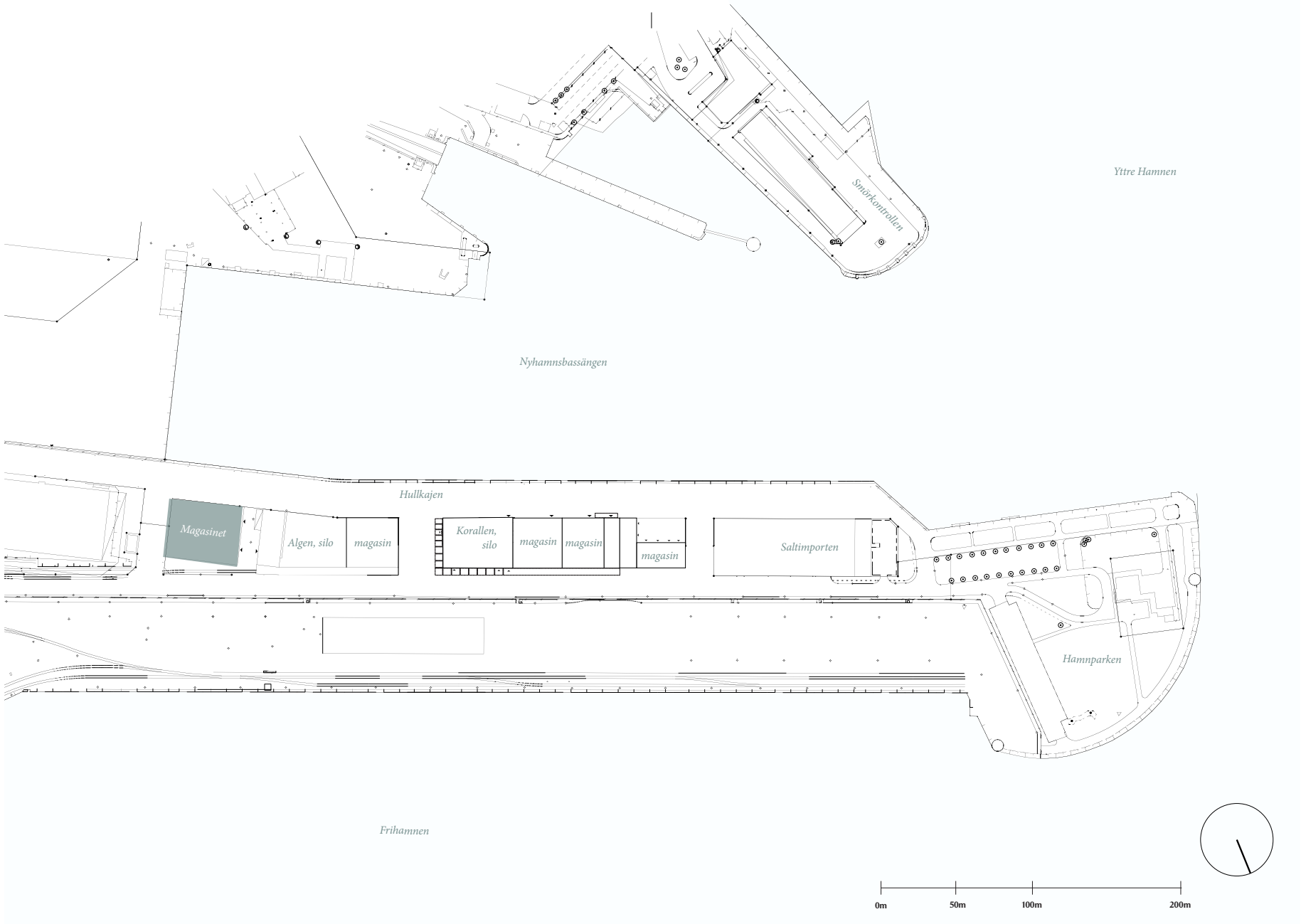
Yttre Hamnen
Smärkontrollen
Nyhamnsbassängen
Hullkajen
Magasinet
Algen, silo
magasin
Korallen, silo
magasin
magasin
magasin
Saltimporten
Hamnparken
Frihamnen
0m
50m
100m
200m

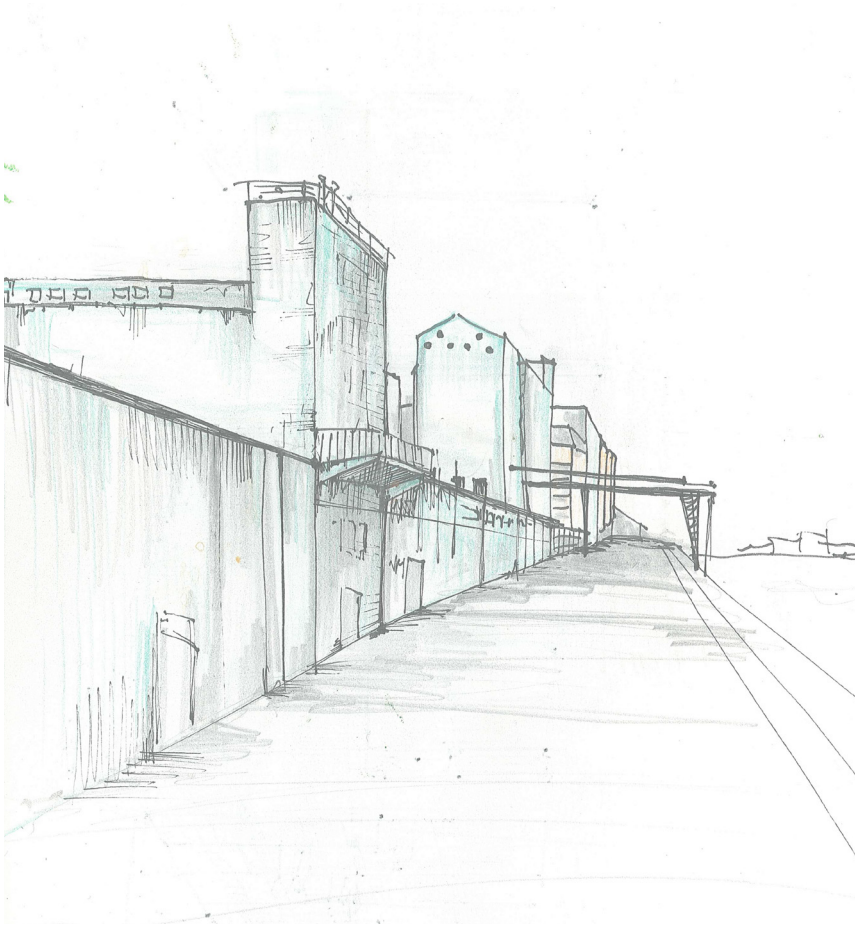

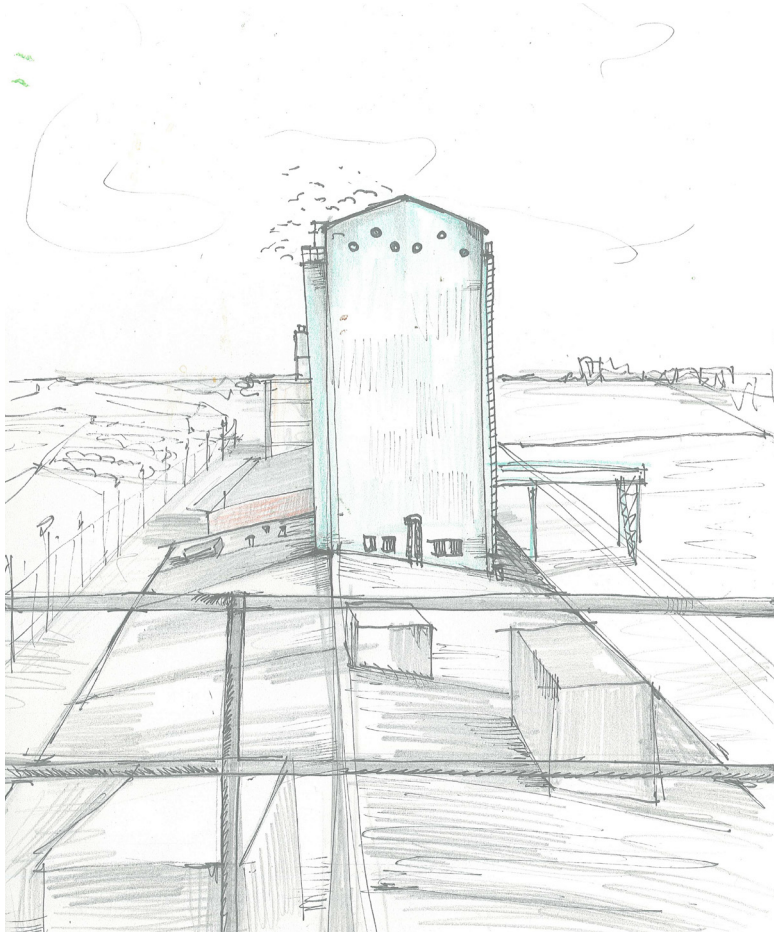

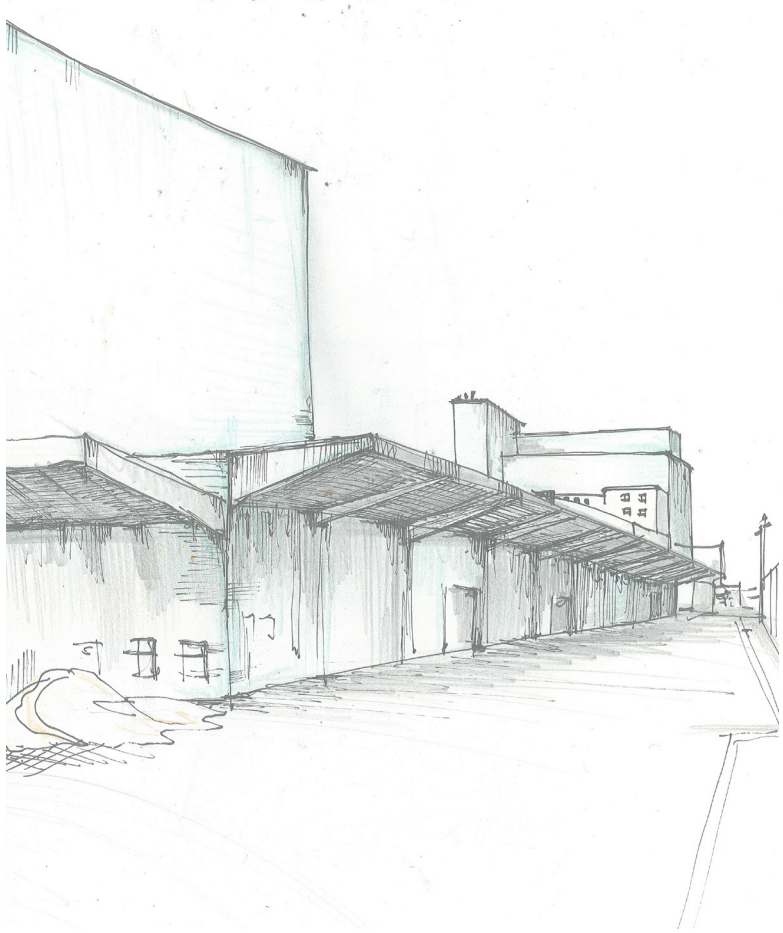

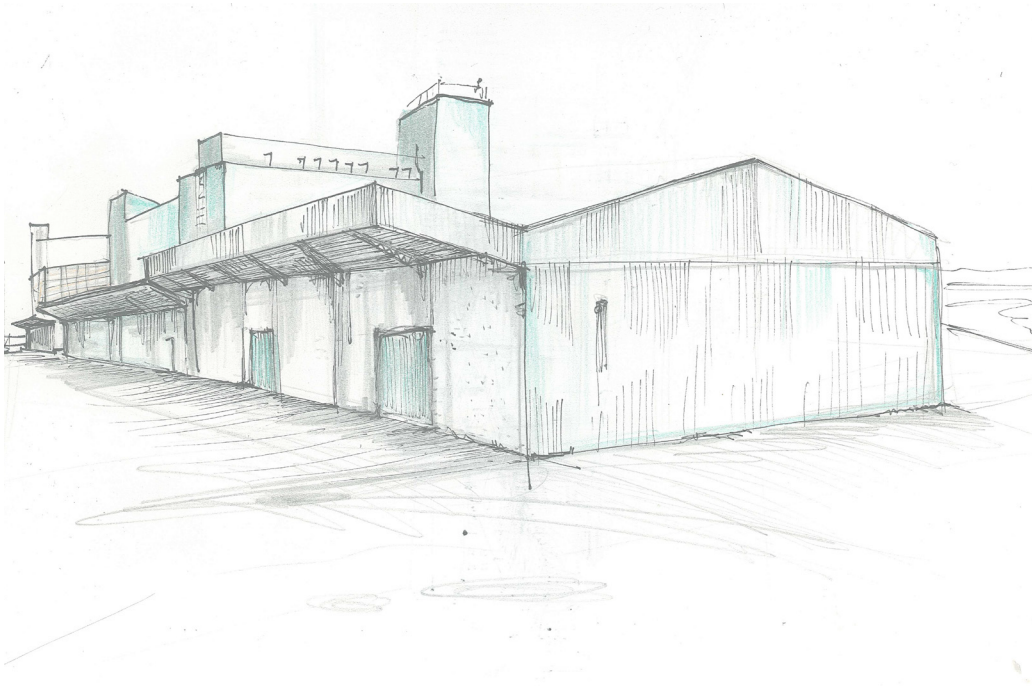

Rostig container.

Lantmännen-grönt.

Färg- och betonggradient.

Mönster av en jalusidörr.

Materialmöten och färgnyanser.

Brandstege.

MAGASINET PÅ HULLKAJEN

Byggnaden jag valt att arbeta med är den låga magasinsbyggnaden ute på Hullkajen. Det är kanske inte den första byggnaden man lägger märke till när man kommer till platsen men den fångade mitt intresse. Magasinet är en låg, långsträckt byggnad i grå betong som idag används av Lantmännen som sädesmagasin. Byggnaden består av lättbetongelement. Skarvarna mellan väggelementen är tätade och skyddas av metallskenor.

Magasin är karaktäristiska byggnader för en hamnmiljö. I Frihamnen finns flera magasinsbyggnader byggda mellan 1920-1980. De äldre magasinbyggnaderna är utav tegel och de nyare byggda av prefabricerade modulelement av betong. Ett typiskt exempel på en sådan magasinbyggnad är mitt biblioteksmagasin. Vad jag gillar med magasinet som byggnadstyp är att det är mystisk och hemlighetsfull byggnad. Utåt sett visar inte ett magasin vad det innehåller. Det kan vara tom inuti eller vara full av spännande last från ett fjärran land, kanske bevarar den en skatt eller döljer något olagligt gods. Ingen vet vad magasinet gömmer innanför sina väggar förutom den som har nyckeln. Det mystiska och hemlighetsfulla är stämningar jag vill bygga vidare på i utformningen av biblioteket. Utåt sett ska inte biblioteket annonsera vad det innehåller, precis som hamnmagasinet.

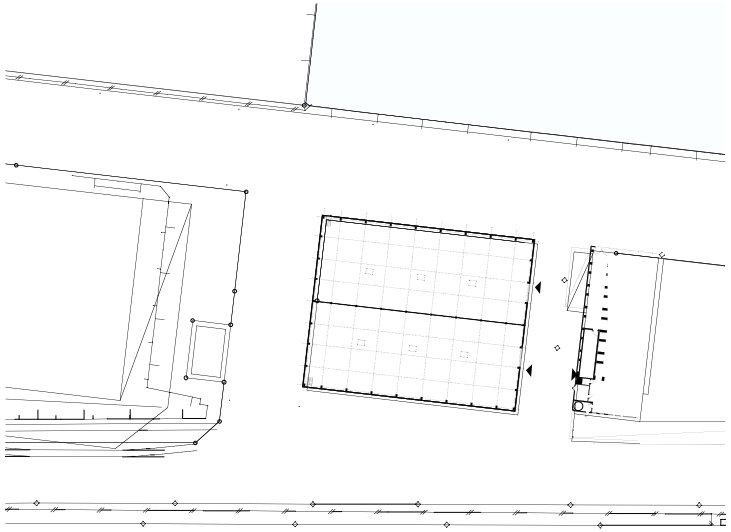

Magasinet ligger på två gator.

Korn och lättbetong.

Industridetaljer.

Fasadutsnitt, betongsockel med ovanliggande lättbetongelement.

Fasadens åldrande.

Elementens sammansättning.

OBJEKT-STRUKTUR-MONUMENT

-ATT TA SIG AN RUMMET SOM SARAH SZE

Det här projektet handlar alltså om en transformation av ett gammalt hamnmagasin till ett rofyllt bibliotek. Jag har utgått från den befintliga magasinsbyggnaden nere på Hullkajen som är en låg men långsträckt betongbyggnad vars insida är uppdelad i två kammare. Jag har valt att öppna upp väggen mellan de två kamrarna så att det bildar ett enda stort rum. På den tomma ytan har jag sedan byggt upp en biblioteksvärld av cylinderformade boktorn sammankopplade med ställningar och balkonger. Interiören är gestaltad med inredning och ljussättning för att skapa olika atmosfärer som passar det lugna och kontemplativa biblioteket.

Sarah Sze och hennes installationer har varit en inspirationskälla under projeket. Sze har varit verksam konstnär sedan 1990-talet och är känd för sina installationer av massproducerade vardagsobjekt. Hennes skapande rör sig mellan konst-vardagsliv-skulptur och arkitektur med verk som karaktäriseras av tunna komplexa installationer som växer ut i rummet på oväntade sätt. Installationerna kan ofta delas upp i objekt - struktur - monument. Objekten är de många vardagsföremålen, strukturen den tunna ställnig som binder ihop skulpturen. Tillsammans bildar objektet och strukturen monumentet, som är intallationen i sin helhet. Vad jag fastnade för med Sze är det sätt hennes installationer tar sig an utställningsrummet. Hennes ofta arkitektoniska skulpturer växer fram i rummet, från golv till tak, från ena väggen till den andra, fyller ut en garderob eller kurar uppe ovanpå en lampknapp.

Jag har i projektet tagit mig an magasinsbyggnaden inspirerad av Sze. Istället för att dela upp magasinet med väggar och våningsplan har biblioteksinteriören fått växa fram i ett fristående boksystem ståendes på golvet. De cylinderformade boktornen kan ses som objekten och ställningen och balkongerna som binder ihop dem som strukturen. Tillsammans står de som ett främmande monument i mitten av magasinet. Strukturen av bokhyllor och balkonger är byggt för att kunna växa ut och byggas på i takt med att boksamlingen växer. Det här är ett levande bibliotek.

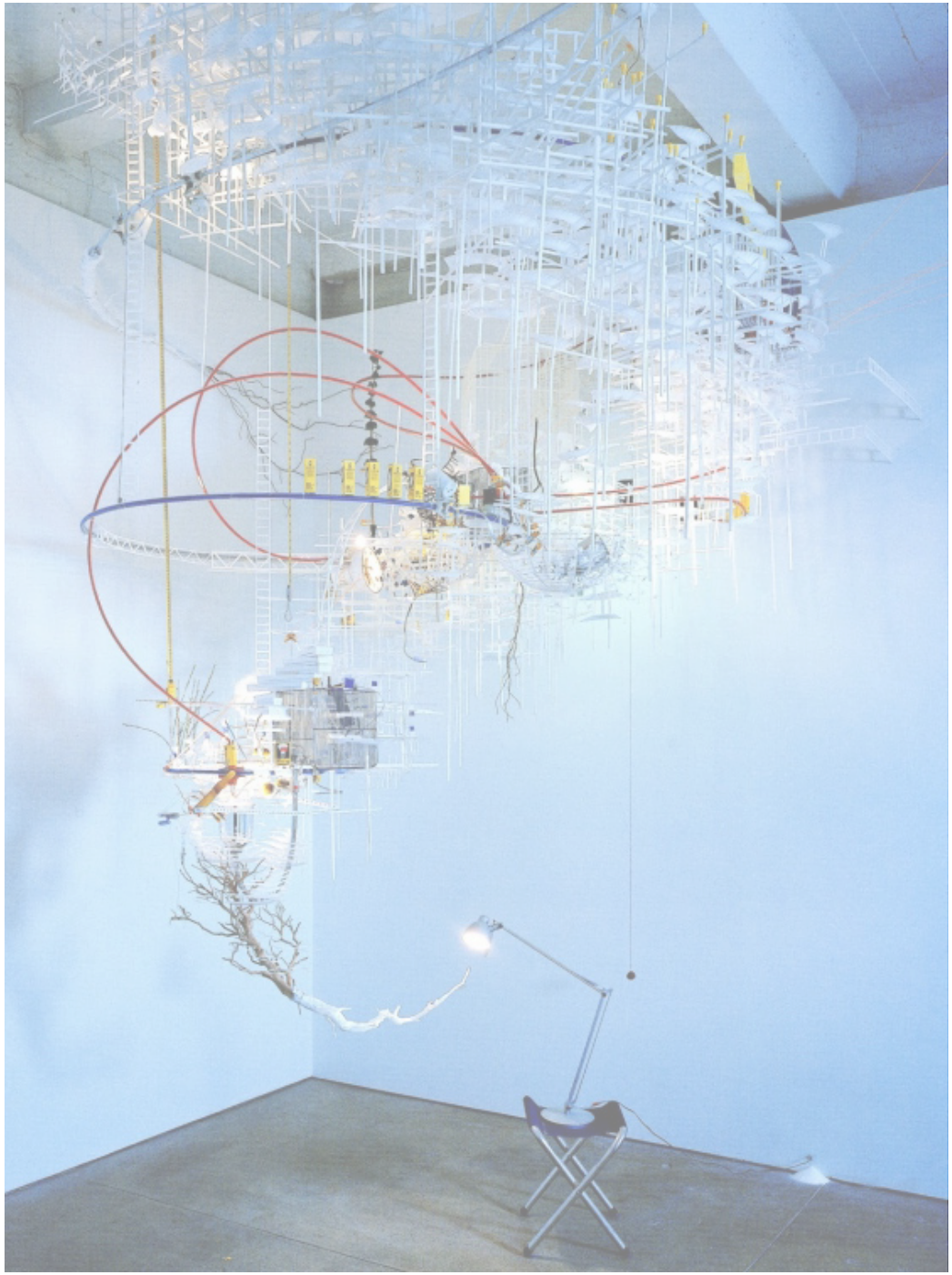

FIG 2. Unravel, Sarah Sze. Marianne Boesky Gallery, New York, 2005.

KAPITEL 2:

PÅ JAKT EFTER ATMOSFÄREN

Det här arbetet kan ses som en undersökning av hur man kan ta sig an en byggnad med hjälp av inredning och låta möbler, material och ljus stå för både det rumsskapande och det stämningsskapande.
I min jakt på atmosfären har jag fokuserat på hur material, form, ljus och ljud påverkar ett rums stämning. Jag har tittat på exempel inom arkitektur, scenografi, konstinstallationer och mode för att ta reda på hur form, material och ljus använts för att skapa en viss atmosfär.

Jag vill rita ett bibliotek för läsro, utforskande och kontemplation. För att kunna skapa de tre olika stämningarna fanns ett behov av att dela upp biblioteket i flera olika rum. Vissa platser i biblioteket ska ha en viss typ atmosfär, andra platser en annan. Det ska vara tyst läsro på vissa platser och en mer avslappnad och social stämning på andra. Biblioteket har därför delats in i fyra olika rum: *kajen, katedralen*, *labyrinten* och *tornet*, varje rum med sin egna karaktär. Utformningen av biblioteket utgår från dessa fyra rum som har behandlats på olika sätt för att skapa de tänkta atmosfärerna.

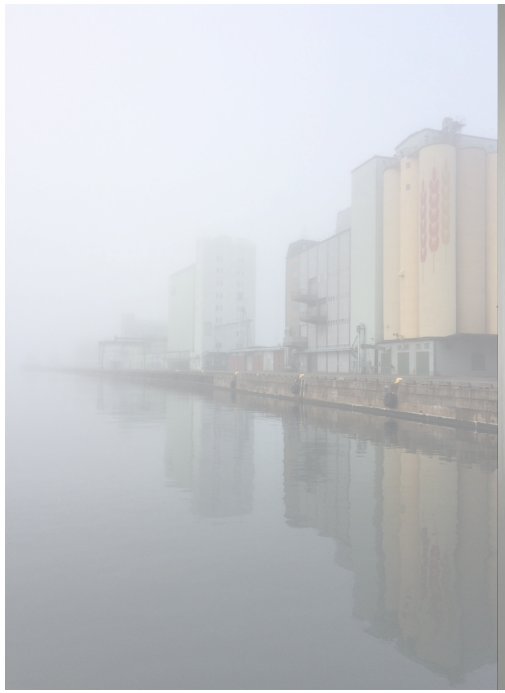

FIG 3.

FIG 4.

FIG 5.

KAJEN

Det första av de fyra rummen man möter när man besöker biblioteket är kajen. Den öppna, blåsiga Hullkajen ute i Malmös Inre Hamn där man hittar biblioteket i den gamla magasinsbyggnaden. Just idag blåser vindarna från havet, måsarna skriker och de tunga lastbilarna går i skytteltrafik till och från de stora silorna som står alldeles bredvid. Stämningen ute på kajen varierar med väder och årstid.

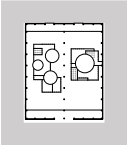

KATEDRALEN

Stiger man in i biblioteket kliver man in det andra rummet: katedralen. Rummet kallas katedralen eftersom det är tänkt att stämningen där är densamma som när man går in i en katedral. Insidan av magasinbyggnadens skal, ett stort rum, högt i tak, dov belysning och en lite andaktsfull stämning. Katedralen är det rummet som sätter den första stämningen inne i biblioteket och visar besökaren att det är en lugn plats.

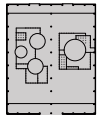

LABYRINTEN

Går man längre in i biblioteket kommer man till labyrinterna, det tredje rummet. Det är här bibliotekets boksamling finns. Rummet har uformats mer labyrintiskt för att uppmuntra besökaren att gå på upptäcktsfärd och utforska de olika rumsligheterna och den litteratur som går att hitta där. En sådan plats kan lätt låta lite kaotisk men tanken är belysning och materialval skapar en plats man läser av som lugn.

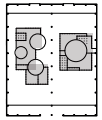

TORNET

Det fjärde och innersta rummet hittar man i labyrinternas mitt. Det kallas tornet och är höga bokhyllor som bildar cylinderformade rum i flera våningar. Inne i tornen finns lugna läsplatser och studieplatser. Rummet badar i naturligt ljus från fönster i taket.

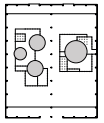

ATMOSFÄR & MATERIAL

EGNA REFLEKTIONER

Ett rums atmosfär påverkas till stor del av de olika material som finns i rummet. Materialens egenskaper kan påverka hur vi tolkar rummet både estetiskt och funktionellt. Rummets komfort och akustik och hur ljuset upplevs hör också ihop med val av material. På ett betonggolv ekar stegen medan de knarrar när man går över ett trägolv. De två olika golven ger upphov till två olika stämningar i rummet. Ljuset som faller över betonggolvet kommer också att se annorlunda ut än ljuset som faller över trägolvet. Det kommer också att skapa olika stämningar i rummet. Vi läser av och tolkar material olika.

Olika material kan användas för att skapa olika känsla av komfort. En sittmöbel av trä, av stål, eller med en dyna av textil kommer att uplevas på olika sätt och vara en del av hur vi tolkar rummet.
Material kan uttrycka status. Guld och marmor används i inredning för att uttrycka lyx, osb-skivor och kanalplast som är billiga material ger ett uttryck av enkelhet. Man kan med val av material vända sig till olika målgrupper. På samma sätt skulle material kunna användas exkluderande.

I gestaltandet av biblioteket har jag haft dessa tankar i bakhuvudet för att försöka hitta passande material för bibliotekets olika atmosfärer där så många som möjligt ska känna sig bekväma. Bibliotekets atmosfär rör sig från andaktsfullt i katedralen till en äventyrseggande atmosfär i labyrinten för att landa i en kontemplativ stämning i tornen. Materialen i inredningen följer samma resa.

KAJEN

Ute på Hullkajen är asfalt, stål och betong materialen som dominerar. Flera av byggnadernna är målade i pastellfärger och den mest utmärkande fägen för Hullkajen är den mintgröna som täcker Lantmännens silor. Jag har valt att lägga till guld som material, då det är ett nytt material som jag introducerar till platsen.

KATEDRALEN

Inne i katedralen där den lugna och dova stämningen råder blandas den befintliga betongen med guld och skira textilier i ljusa färer för att ge en andaktsfull stämning.

LABYRINTEN

I labyrinten är färgerna varma för att ge en vänlig stämning. Väggarna består av bokhyllor i trä, balkonger av svartlackad stål och på golvet ligger mjuka mattor i varm blå ton.

TORNET

Tornet är rummet med naturligt ljus. Här är materialen samma som i labyrinten, trä, stål och textil men färgerna är i en ljusare nyans för att skapa en piggare känsla i rummet.

ATMOSFÄR & LJUS

Ljuset spelar roll för atmosfären i ett rum. Ljus, mörker och skuggor är viktiga stämningssättare. Biblioteket har en mystisk, andaktsfull, lite magisk men ändå rofylld stämning över sig och ska fungera som en paus och ett avbrott från den hektiska vardagen. Därför bestämde jag tidigt för att låta magasinets väggar förbli slutna och insidan mörk som en kontrast till dagsljuset ute på kajen. Skillnaden mellan ljus och mörker kändes viktig då det är tänkt att vara ett tydligt skifte i atmosfär när besökaren går in i biblioteket. Skiftet mellan ljuset och mörkret blir som en tröskel, besökaren ska känna att den lämnar vardagen utanför och går in i en annan värld. I biblioteket har de fyra rummen delats upp i fyra olika ljussituationer som ska hjälpa till med gestaltningen av de olika rummens atmosfärer. Vissa rum är mörka med naturligt ljus som filtreras geom textilier för att ge en dov stämning, vissa rum är upplysta med artificellt ljust som lyser upp och leder vägen med ett varmt ljus och vissa rum badar i naturligt ljus för att ge besökaren en god läsmiljö.

LJUS KAN BILDA RUM I MÖRKER.

Ljussättning kan också användas för att skapa en känsla av rum på en mörk plats. Ta som exempel att stå under ljuset av en gatlykta en mörk kväll. Ljuskäglan från gatlyktan bildar ett upplyst rum där gränsen mellan ljus och mörker blir rummets gränser. Rummet som bildats har inga fysiska gränser men upplevs ändå som omslutande.

Ett exempel på ljus som rumsbildare är ljusinstallationen *Arcades* som gjordes av den londonbaserade studion Troika under Interieur design biennale i Kortrijk i Belgien 2012. Installtionen består av ljusstrålar som projiceras från golvet. Halvvägs upp till taket bryts ljuset av en lins och böjs till en valvliknande form som ger upphov till den arkitektoniska illusionen av en valvgång. Ett annat exempel är Anthony McCalls *Solid Light Works*, en serie ljusinstallationer som rör sig mellan skulptur och film. En ljusstråle projiceras ut i ett rum och bildar en tredimensionell ljusskulptur. Båda installationerna har något arkitektoniskt över sig och visar hur ljus kan användas för att skapa en spatial upplevelse, ett abstrakt rum. Båda projekten har fungerat som inspirationskällor under projektet där jag använt mig av ljussättning för att skapa en känsla av tak inne i den höga magasinsbyggnaden.

FIG 6. Solid Lights Work, Anthony McCall.

FIG 7. Arcades, studio

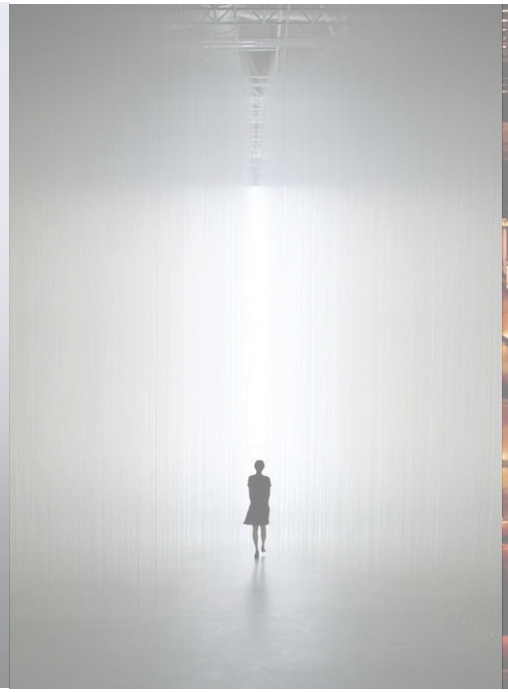

FIG 8.

FIG 9.

KAJEN

På Hullkajen är det naturligt ljus.
Ljusets atmosfär varierar med vädret och med årstiderna.

KATEDRALEN

Katedralen är ett ganska mörkt rum med dov belysning för att sätta en första stämning av andakt och mystik till biblioteket. Ljuset används här främst för att skapa stämning. Naturligt ljus filtrerat genom skira textilier ger ett kallare diffust ljus. Artificiellt ljus lyser upp pelargången i bibliotekets mitt.

LABYRINTEN

Labyrinten är upplyst av artificiell belysning med varmt ljus. Här används ljus dels för att lysa upp rummen och för att skapa en varm och inbjudande atmosfär. Lampor hänger i taket ovanför balkongerna och bildar ett slags ljustak. Bokhyllorna har inbyggd belysning som lyser upp raderna så att man kan hitta sina böcker. Läsplatser och trappor är också upplysta. Tanken är att i labyrinten ska det kännas som när man sitter och läser på kvällen.

TORNET

Boktornen går ända upp till taket där de tar in ljus via ett runt takfönster. Det är ett ljust rum. Det är den enda platsen i biblioteket som har naturligt ofiltrerat dagsljus. Här finns läs- och studieplatser. Boktornen är inspirerade av Gunnar Asplunds Stadsbibliotek i Stockholm.

FIG 10.

FIG 11.

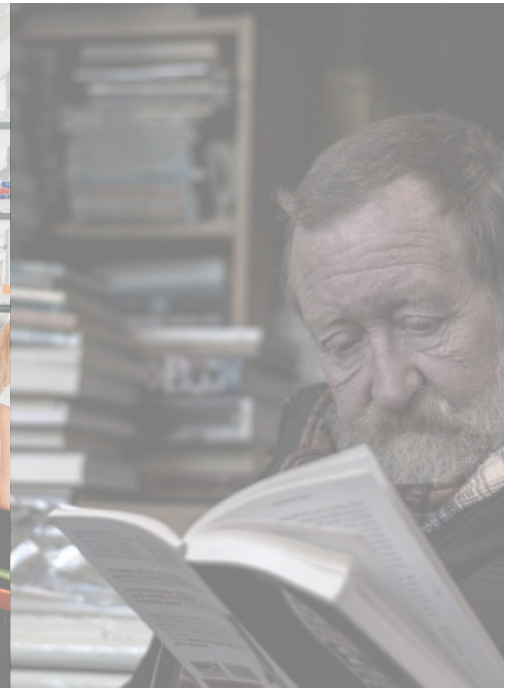

FIG 12.

KAJEN

Ute på kajen blåser det. Måsar skriker och man hör ljudet från staden och hamnindustrin i bakgrunden.

KATEDRALEN

Katedralen sätts den första känslan av biblioteket att det är att det är en plats för lugn och läsro. Tanken är att man i katedralen ska uppleva magasinets rymd och bli överväldigad av vad som finns där inne. Golvet är betongbelagt och varje steg ekar genom rummet. Det medför att man kommer börja röra sig stilla och tala lågt, som när man besöker en kyrka eller museum.

LABYRINTEN

Inne i labyrinten är det mer liv och rörelse. Rummet är mindre och man måste gå upp och ner för trappor, in och ut från balkonger när man är ute på upptäcktsfärd. För att få en bra ljudmiljö har jag använt mig av ljudabsorberande material under balkongtaken. Textila mattor och bokhyllorna fulla av böcker hjälper också till att skapa en trivsam ljudmiljö där man kan småprata utan att det ekar och stör. Labyrinten är ett socialt rum.

TORNET

I boktornen är det läsro. Rummet är utformat främst för läsning och det ska märkas när man kommer in att här råder lugn och ro. I ett cirlulärt rum kommer ljudet att samlas i mitten av rummet. Därför kommer mitten att vara belagt med ljudabsorberade matta på golvet. Om sittplatserna är i mitten av rummet har sittmöblerna höga ryggar som vänder sig utåt för att skydda från ljud. Bokhyllorna fulla med böcker kommer också verka ljuddämpande på grund av sina oregelbundenheter.

KAPITEL 3:

KAJEN

För att komma till Hullkajen måste man först gå igenom det äldsta delen av Malmös inre hamn och ta sig förbi ett gammalt färjeläger. Framme vid kajen känns staden långt borta. Framför tornar Lantmännens gula och gröna silos upp sig. Vinden blåser, motorer brummar, det är fåglar överallt. Det är högtryck ute på Hullkajen idag. Det är skördetider och lastbilar fulla med årets skörd går i skytteltrafik. Som besökare får man ta det försiktigt. En stor hög med säd liggerdumpad ute på kajen. En flock duvor sitter på den och har en festmåltid. En traktor kör i vändor och skopar upp säden och lämnar av den inne i den låga magasinsbyggnaden bredvid. Smyger man mot dörrarna och kikar in syns inget mer än mörker och damm. Vänder man sig om ser man silhuetten av Malmö stad.

DEN BEFINTLIGA BYGGNADEN

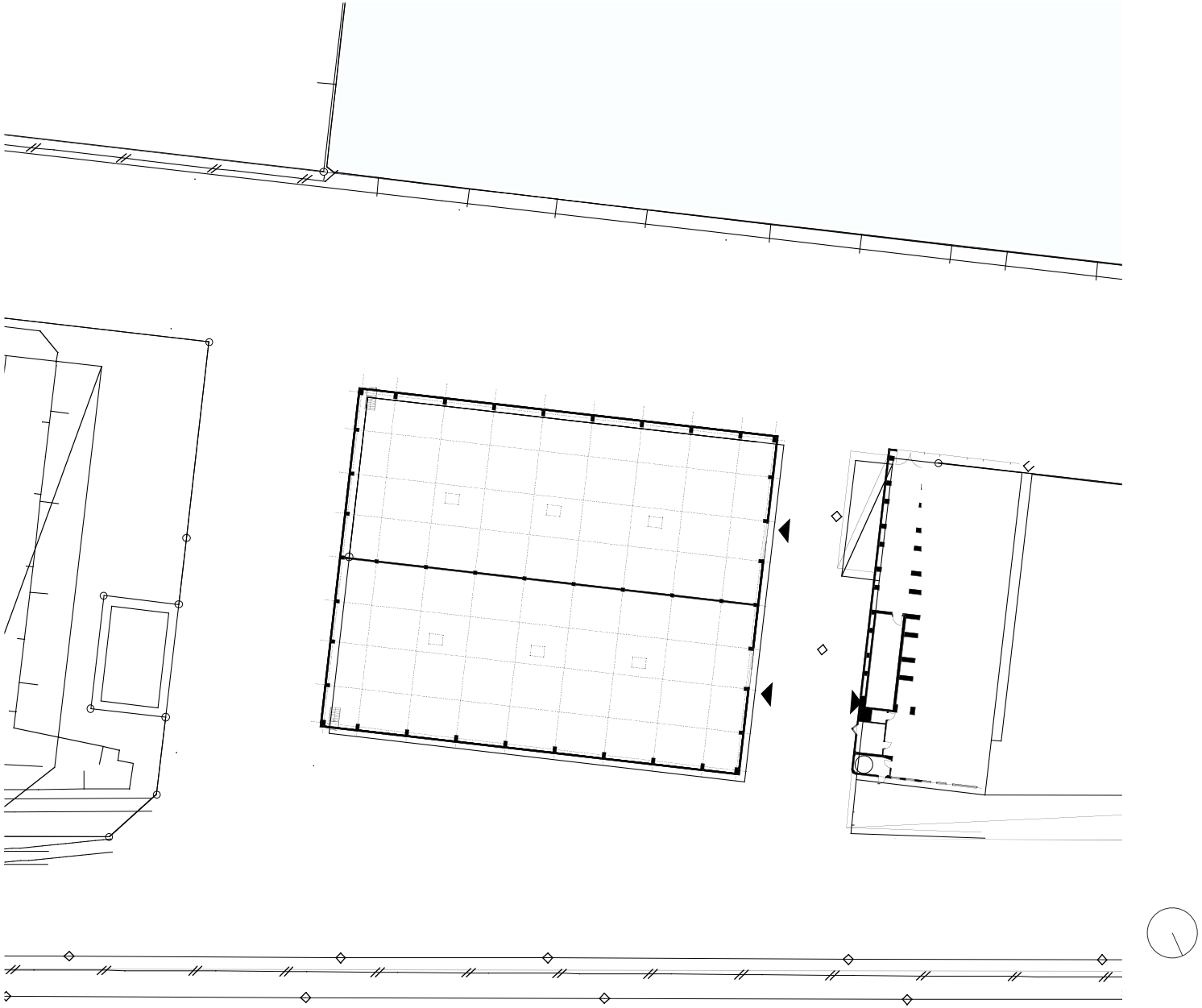

FASADEN

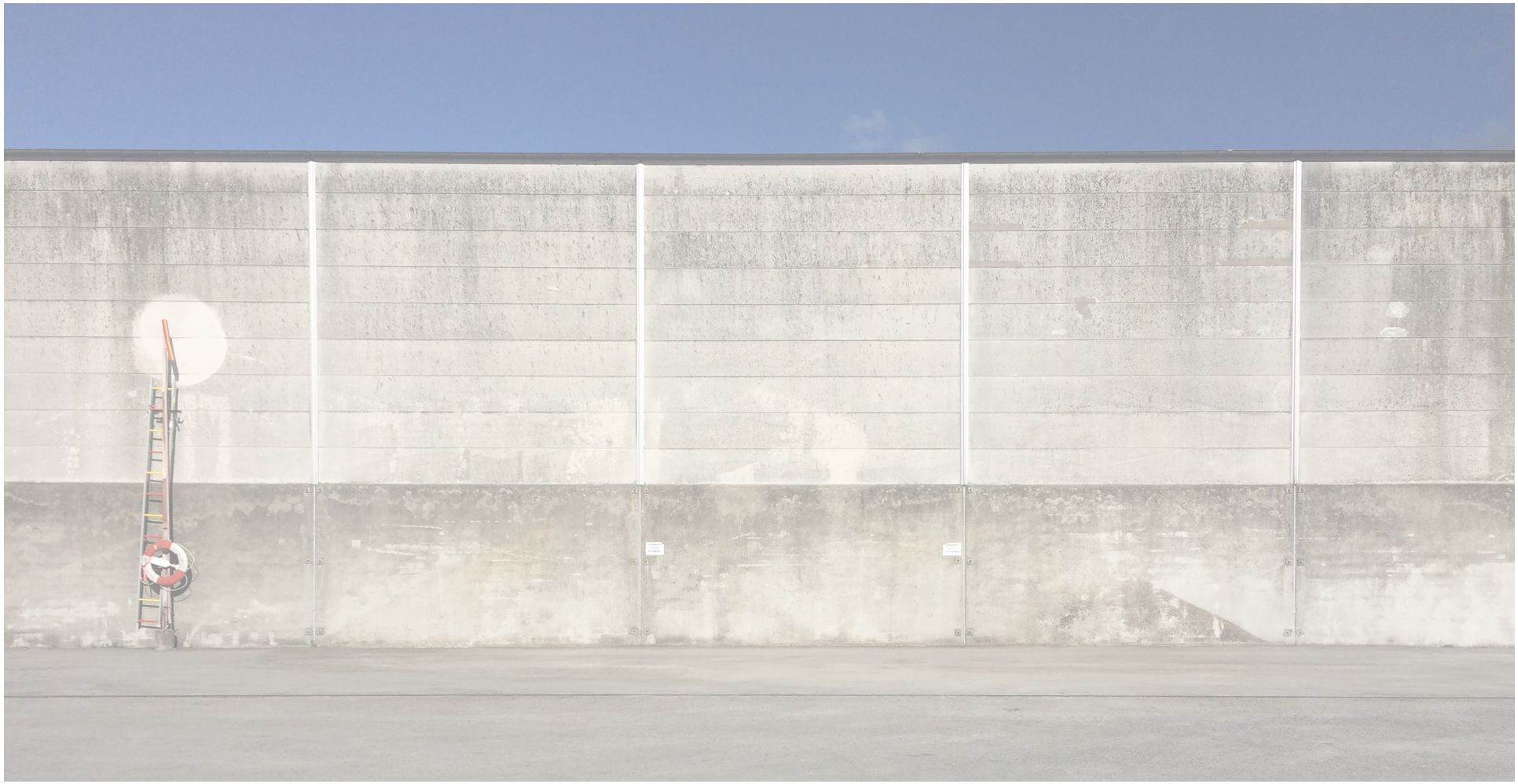

Magasinets fasad består av prefabricerade modulliknande element av lättbetong.

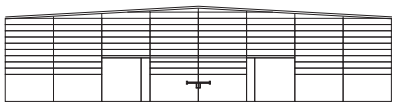

Västra fasaden

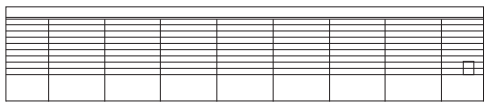

Södra fasaden

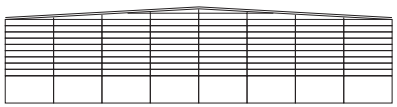

Östra fasaden

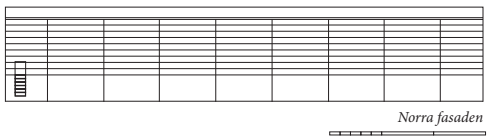

Norra fasaden

DEN GAMLA PORTEN

ATT ÅTERANVÄNDA BEFINTLIG DESIGN

På den västra kortsidan av magasinet som vetter mot den stora silon Algen finns idag två ingångar till hamnmagasinet. Två skjutdörrar i korrugerad plåt där inlastningen av säd sker.
Jag har valt att inte använda de befintliga dörrarna som ingång till biblioteket eftersom jag tycker att den sidan av byggnaden ligger lite väl dold och är för svårupptäckt för besökare. Däremot kommer jag att återanvända dörrarnas design för att skapa en ny entré på motsatt sida av byggnaden på den östra sidan. Det är den sidan man först möter när man kommer till Hullkajen.

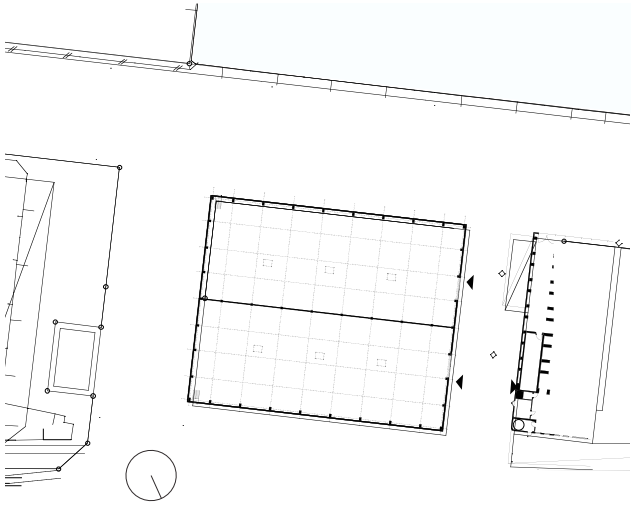

Den befintliga entrén till magasinet.

MAGASINSDETALJER

ORNAMENT ATT BEVARA

Arkitektoniska detaljer i byggnader och markbeläggningar kan berätta minst lika mycket om en byggnads historia som själva byggnaden. Hamnmagasinet på Hullkajen har flera byggnadsdetaljer som jag tycker är intressanta att bevara. Brandstegar, skruvar i fasaden, strömbrytare. Alla är små detaljer som skvallrar om byggnadens funktion som industribyggnad. I det här projektet har jag valt att spara just sådana detaljer och förgylla dem, både för att bevara dem och för att lyfta fram dem som dekorativa detaljer.

Järnväggspår på Hullkajen *Dekorativa skruvar och plattor i fasaden.* *Brandstege* *Industridetalj*

ATT BEVARA & LAGA MED GULD

FÖRGYLLNING SOM RESTAURERINGSTEKNIK

ATT LAGA MED GULD. I Japan finns konsttekniken *kintsugi* som är konsten att laga keramiska föremål med guld. Filosofin bakom kintsugi går ut på att betrakta slitage som något vackert och som en naturlig del av ett föremåls liv. En sprucken keramikskål ses inte som trasig, tvärtom, sprickan berättar istället något om skålens historia. Det är ett estetikt förhållningssätt som hyllar slitaget och det nötta.
Det vore spännande att applicera kintsugifilosofin på arkitektur och speciellt inom bebyggelsevård. En byggnads slitage är en del av dess historia och istället för att försöka laga och dölja byggnadens defekter skulle de kunna lagas och accentueras. Kintsugi skulle till exempel kunna användas för att restaurera delar av en betongbyggnad där betongen spruckit eller fått skador. En spricka i ett betonggolv eller ett blottat armeringsjärn i en betongfasad skulle kunna förgyllas med guld istället för att lagas och döljas med ny cement. Genom att laga och betona en spricka med något så värdefullt som guld läggs ett värde i åldrandet av byggnaden och dess historia. Det visar att material åldras och att byggnaden lever och förändras med tiden.

ATT BEVARA MED GULD. Med tanke på gulds värde och symbolik känns det även passande att använda som ett accentmaterial för att lyfta fram vissa byggnadsdetaljer. En idé är att kombinera både guldets kemiska och symboliska egenskaper och använda det som ett restaureringsmaterial. Guld har stor motståndskraft mot kemiska reaktioner och rostar inte. Brandstegar och ventilationsgaller och andra byggnadsdetaljer av exempelvis järn skulle kunna med förgyllning skyddas från korrosion och samtidigt bli en ny typ av funktionellt ornament.

FIG 13. Inspiration: guld och betong.

Modell: hål i vägg lagad med kintsugi.

DEN NYA FASADEN

SMUTSIG BETONG MED FÖRGYLLDA DETALJER

I mitt projekt föreslår jag att magasinet får en ny fasad som en del av transformationen från hamnmagasin till bibliotek. Förslaget är en ganska varsam restaurering där betongfasaden bevaras så som den är medan industriella detaljer från föregående sida tas omhand och förgylls. Inga tillägg görs förutom vid biblioteksentrén. Den nya fasaden handlar istället om att lyfta fram detaljer som redan finns. Eventuella sprickor i fasaden lagas med kintsugi varefter de uppstår.

Den yttre transformationen syftar att bevara byggnadsdetaljer som jag anser vara speciella för byggnaden och för Hullkajens atmosfär. Det är hamndetaljer som är intressanta att spara för framtiden då de berättar om en tid då kajen var en del av industrihamnen. Genom att använda guld som restaureringsmaterial höjs byggndens värde och de förgyllda byggnadsdetaljerna blir på sätt och vis en ny typ av industriellt ornament. Framför allt visar den nya fasaden att något har hänt på insidan, att en transformation ägt rum. Magasinet är inte längre ett hamnmagasin, det är nu ett bibliotek.

Den nya fasaden.

DEN NYA BIBLIOTEKSENTRÉN

Den nya entrén finns på magasinets östra sida. Det är sidan man möts av när man kommer till Hullkajen från stan. Tidigare var det lätt att missa byggnaden för att den försvann i jämförelse med sina höga grannbyggnader. Med den nya fasaden möts man av en byggnad i betong med gulddetaljer. Två gyllene skjutdörrar öppnar sig automatiskt och blottar ett mörkt inre.
Ovanför dörrarna har det tagits upp ett fönster, det enda fönstret i fasaden. Dörrarna och fönstrena är de enda ingreppen som görs i fasaden. Resten av byggnaden är sluten, förutom de 4 nödutgångarna. Den höga masten med strålkastare lyser upp byggnaden och entrén då det är mörkt.

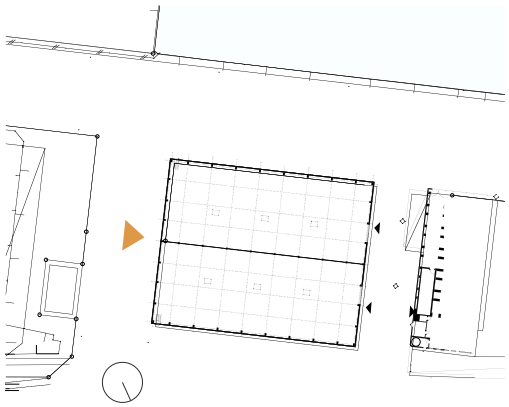

Den nya biblioteksentrén ligger på magasinets östra sida, sidan man möter när man kommer ut till Hullkajen.

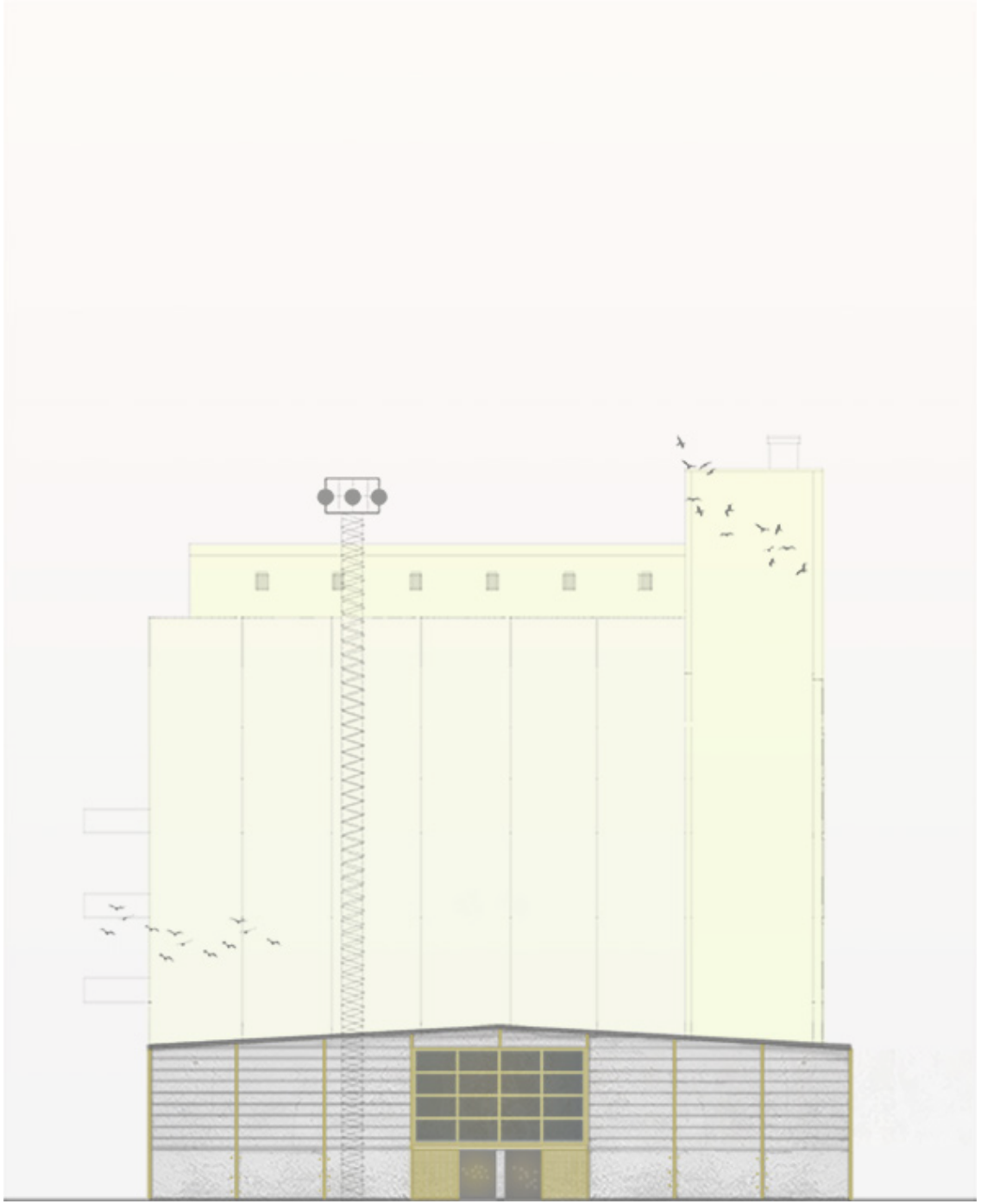

Den nya biblioteksentrén.

KAPITEL 4:

KATEDRALEN

Går man genom de gyllene dörrarna kommer man in till det första rummet, *katedralen*. Insidan av magasinets skal är stort och mörkt. Väggar och tak är av betong och det enda naturliga ljuset silas in genom långa draperier som hänger från väggen bakom en. Den stora salen delas i mitten av en rad av pelare som går från golvet och försvinner i mörkret någonstans uppe vid taket. Stegen ekar mot betonggolvet och man vandrar genom rummet med en känsla av andakt. Stämningen är dov, lite mystisk. Här och var glittrar små lampor i mörkret och viskningar från andra besökare kan anas från balkongerna längs katedralens kortsidor. I mitten av rummet tornar ett kluster av torn och balkonger upp sig. Sakta styrs stegen ditåt.

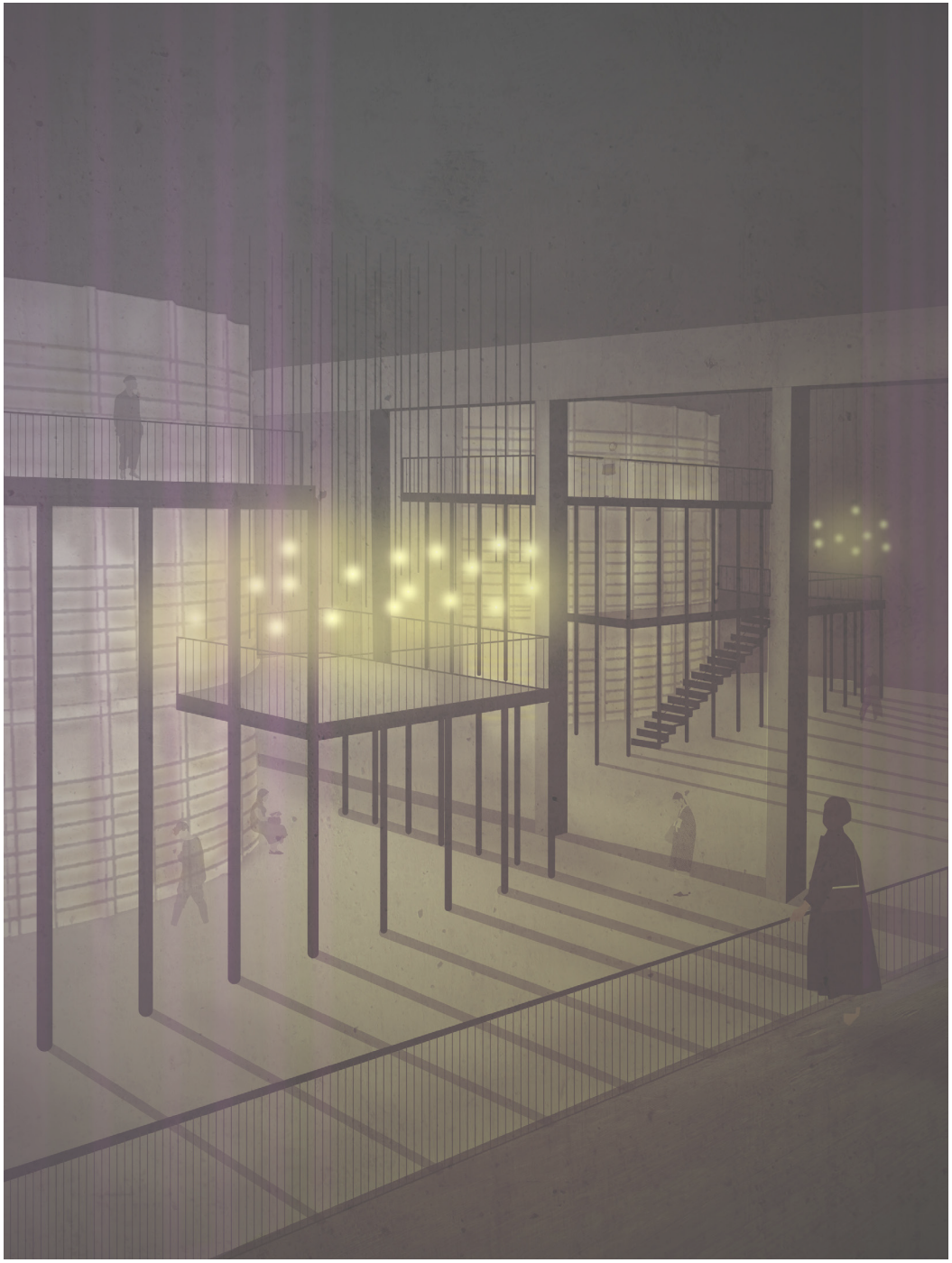

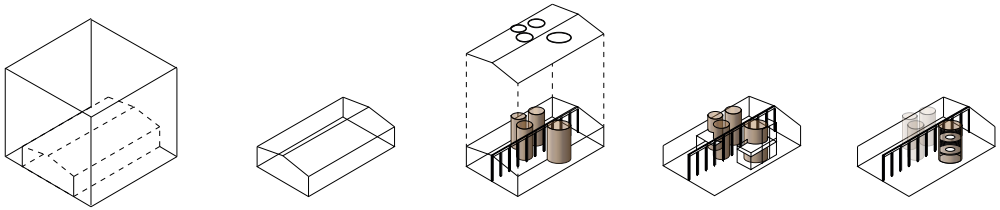

DEN INRE TRANSFORMATIONEN

ATT GÖRA OM ETT MAGASIN TILL ETT BIBLIOTEK

I katedralen upplever man magasinsbyggnaden i sin helhet. För att kunna behålla känslan av en stor sal har jag valt att inte dela upp rummet med väggar och nya bjälklag. Istället har nya cirkulära rum byggts upp i magasinets mitt, fristående från väggarna. I mitten av det ursprungliga magasinet står en betongvägg som delar upp byggnaden i två kammare. I mitt förslag har jag valt att ta upp betongväggen till en pelargång för att öppna upp rummet. Betongskalet tilläggsisoleras från insidan i facken mellan de befintliga pelarna för att biblioteket ska få ett trevligare inomhusklimat.

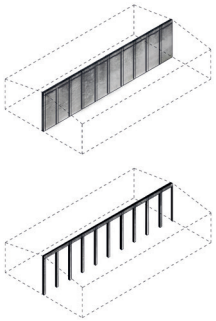

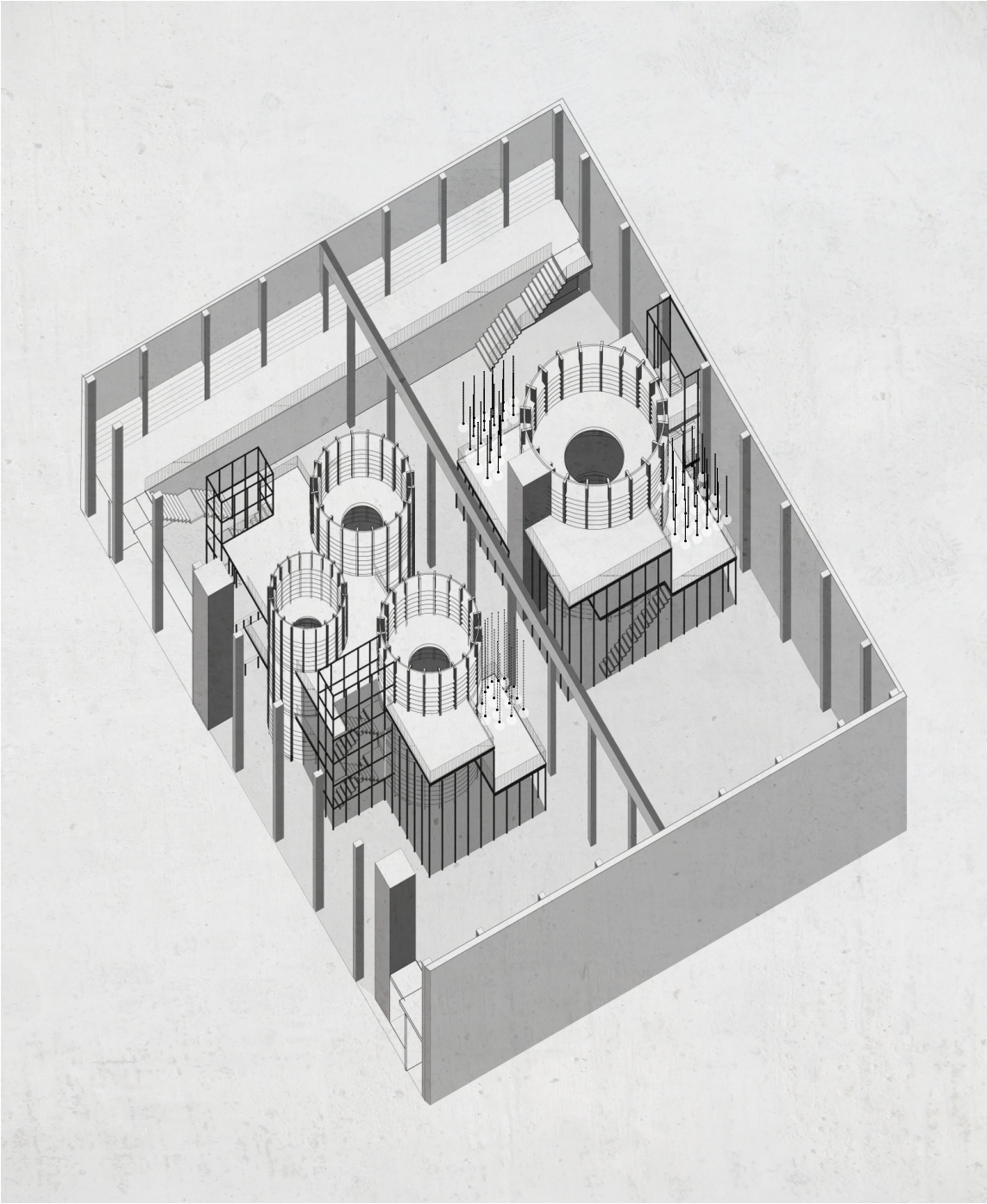

Den nya biblioteksvärlden.

SEKTION

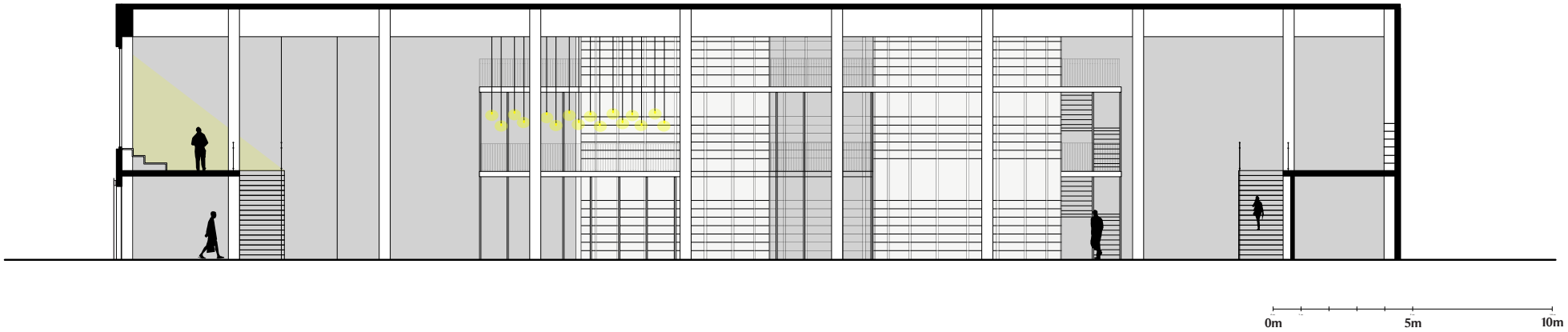

PLAN

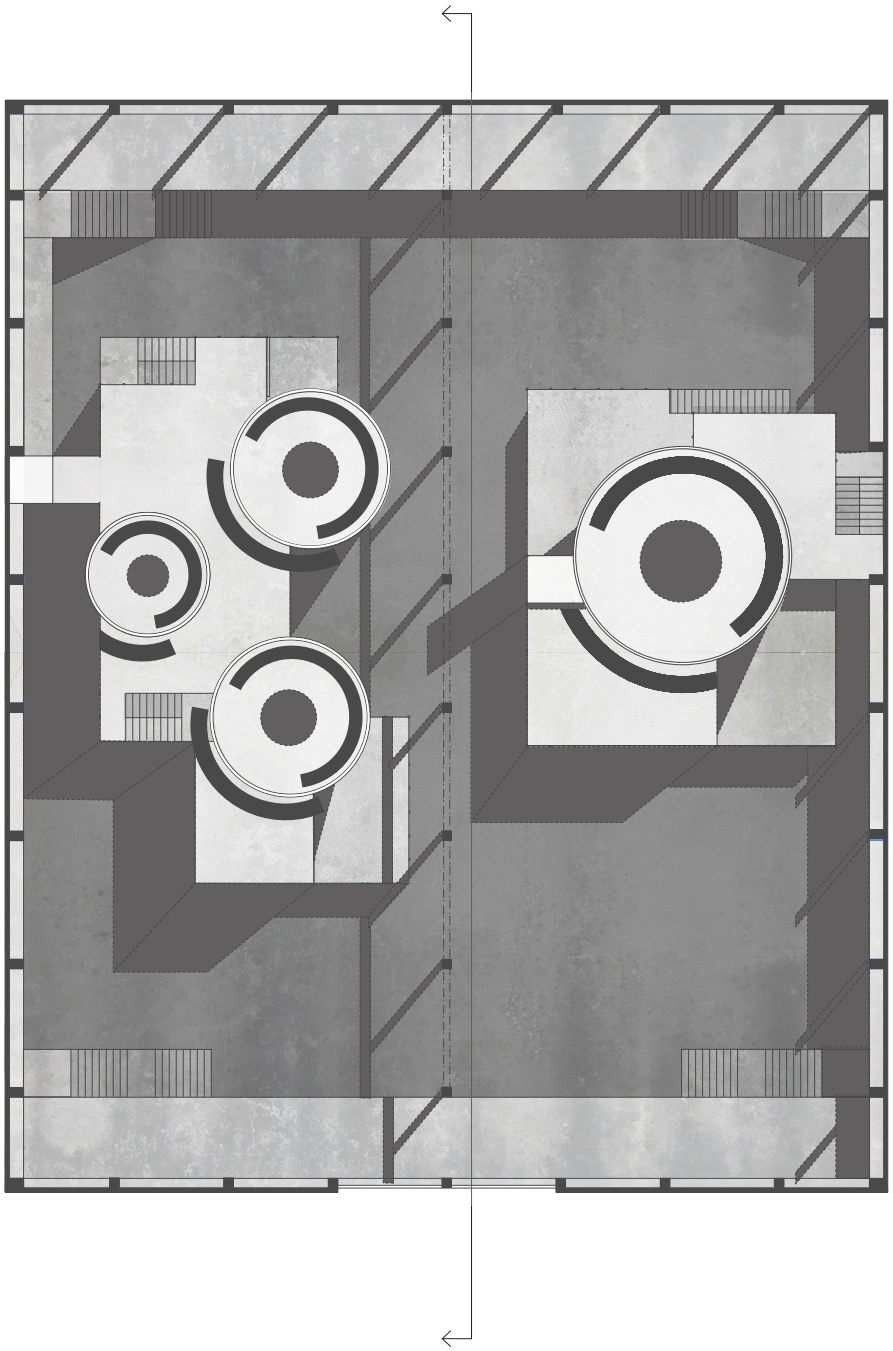

ARKIVET

Längsmed magasinets kortsidor löper balkonger. De är arkiven, där litteratur förvaras öppet istället för nere i underjordiska magasin. Uppifrån arkiven kan man skåda ut över biblioteket och uppleva det stora rummet i sin helhet. Under balkongerna finns administrativa rum för bibliotikarien och rum för bokhantering och in-och utlåning. Där finns även toaletter för den som behöver. Arkiven är en zon för småprat, den socialare delen av katedralen. Här man kan slå sig ner vid det stora fönstret och dricka en kaffe och diskutera månadens bok.

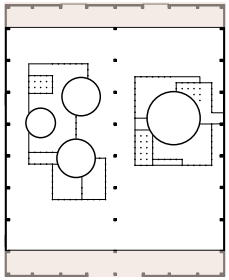

Ljusstudie i modell, arkivfönstret vid entrén.

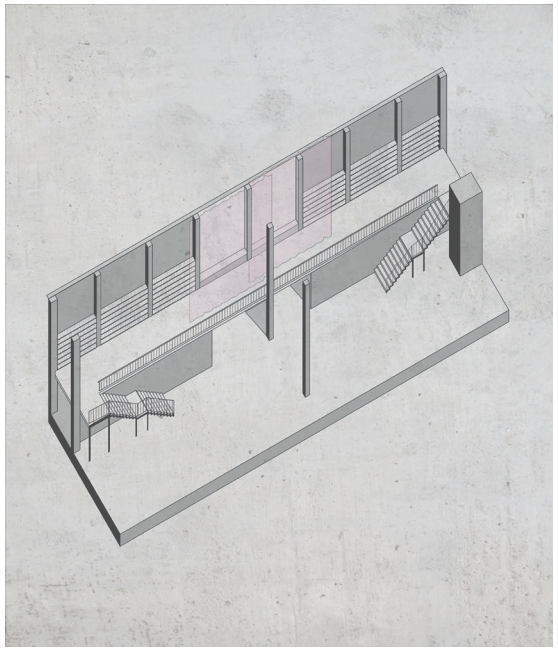

Axonometri över arkivet.

Arkivet, katedralen.

KAPITEL 5:

LABYRINTEN

I mitten av katedralen står ett kluster av torn och balkonger. Det är det tredje rummet, *labyrinten*. Klustrena påmminer om något industriellt, som cisterner sammanbundna av ett virrvarr av trappor och ställningar. Först ser det kanske kaotiskt ut men det är inte så svårt att hitta runt, det är bara att utforska. Upp för trappor, in i tornen, ut på balkonger och vidare uppåt, nedåt och runt. Bokraderna ringlar sig längs både utsidan och insidan av tornen och ute på varje balkong och under varje tak finns ett nytt sorts rum att upptäcka fyllt av nya böcker som väntar på att bli lästa.

På upptäcktsfärd bland böckerna i labyrinten.

LABYRINTEN

ATT GÖRA OM ETT MAGASIN TILL ETT BIBLIOTEK

Labyrinten kallas rummen som bildas där boktornen knyts samman i kluster av ställningar och balkonger. Det är de rummen som möjligör en vandring mellan de olika tornen. Ställningen består av svart matt lackad stål och är byggt som kubiska rum kring de cylinderformade bokhyllorna. Labyrinten är uppdelad i tre våningsplan som alla går att nå via trappor och hiss. Trapphusen är gjorda i guldlackad stål för att vara lätta att lokalisera. Balkonger och avsatser ligger på samma nivå som våningsplanen för att vara tillgängliga för alla besökare.

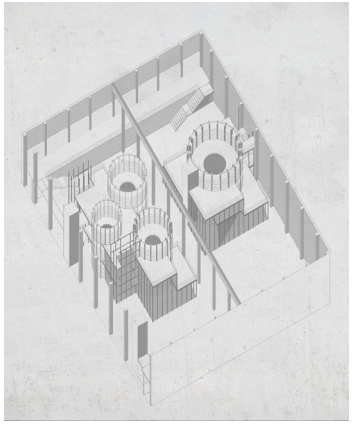

PLAN 1

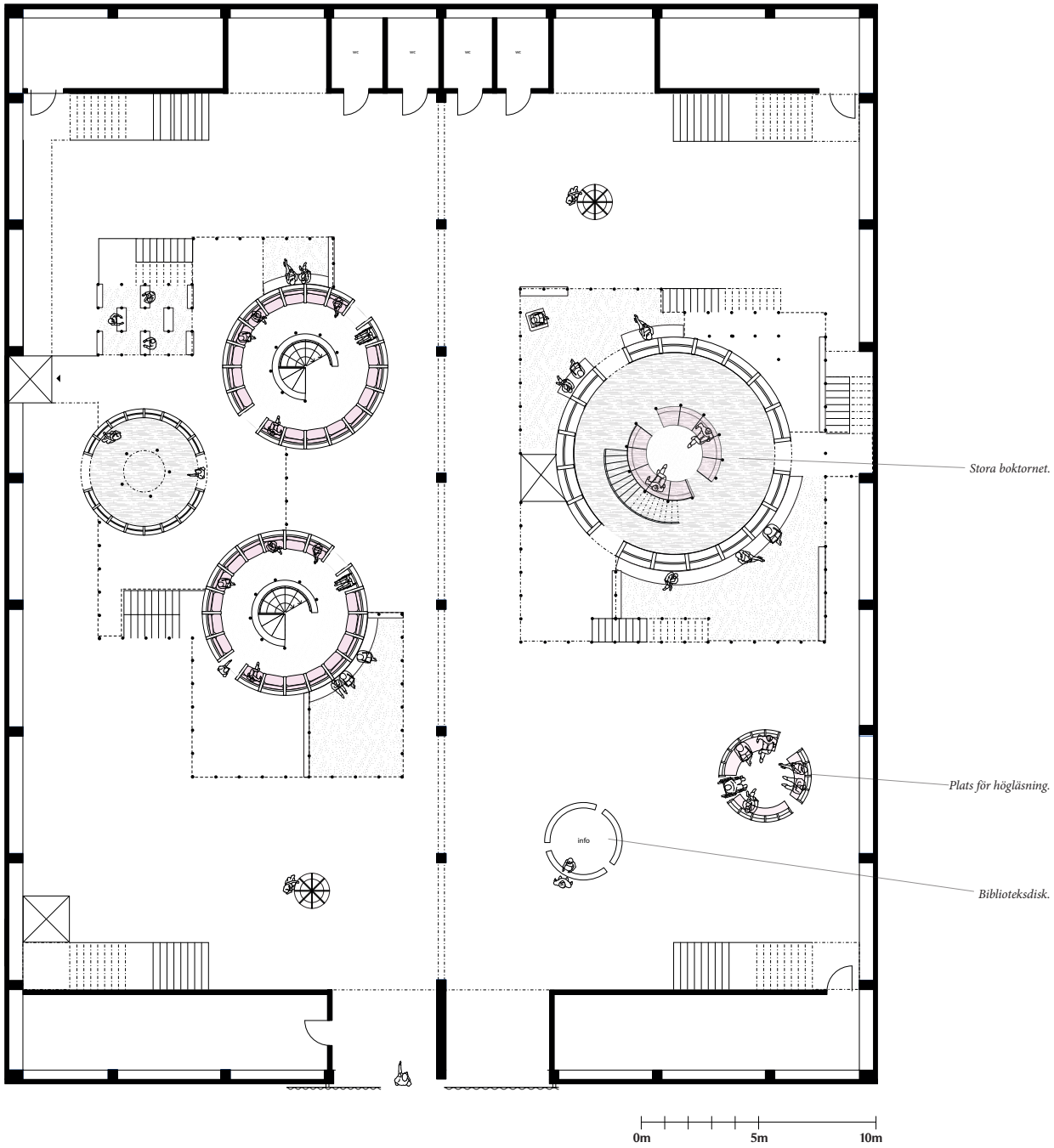
WC
WC
WC
WC
info
Stora boktornet.
Plats för högläsning.
Biblioteksdisk.
0m
5m
10m

Modellfoto: Katedralens många cylindrar och balkonger.

PLAN 2

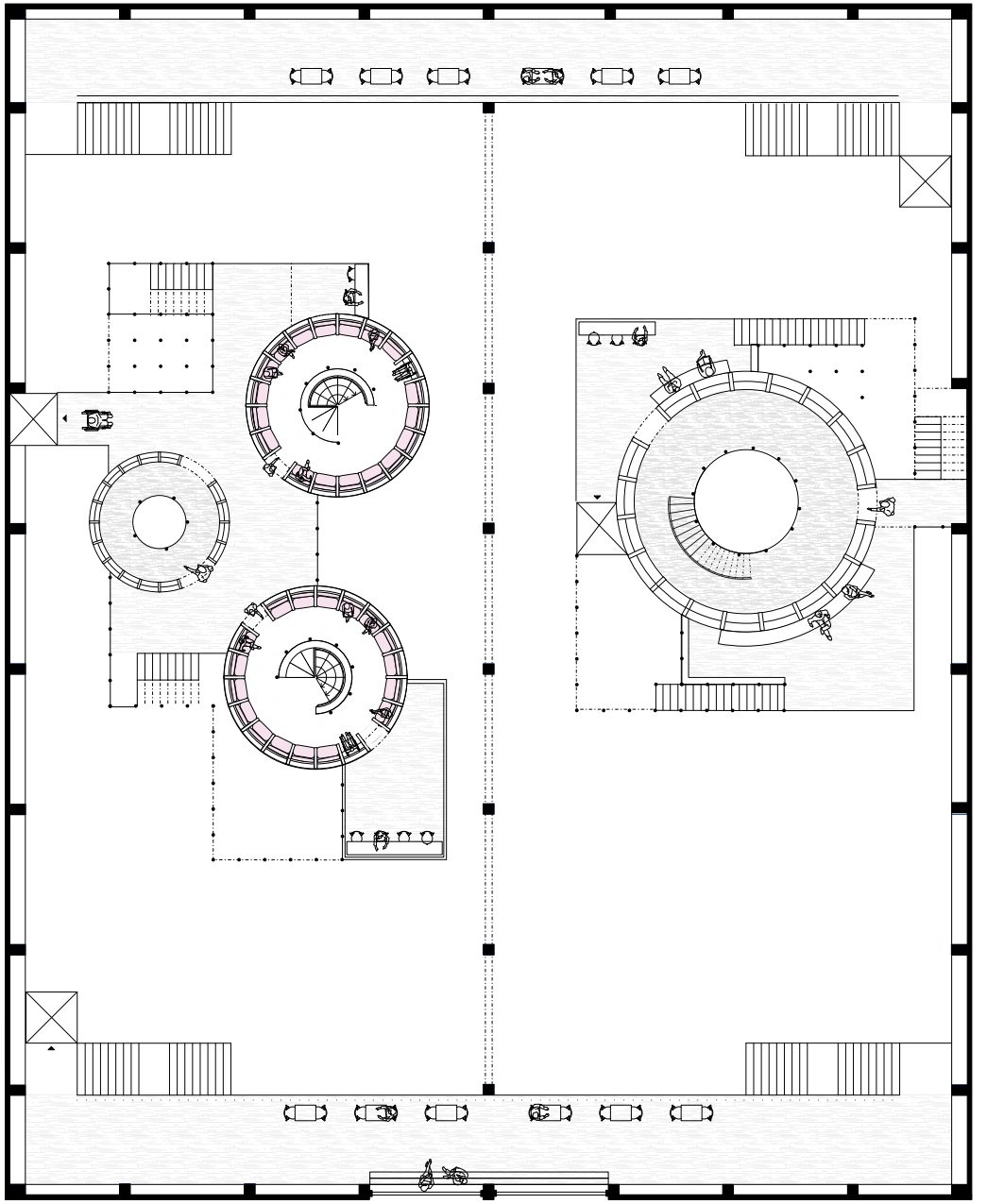

0m 5m 10m

Modellfoto: Kluster.

PLAN 3

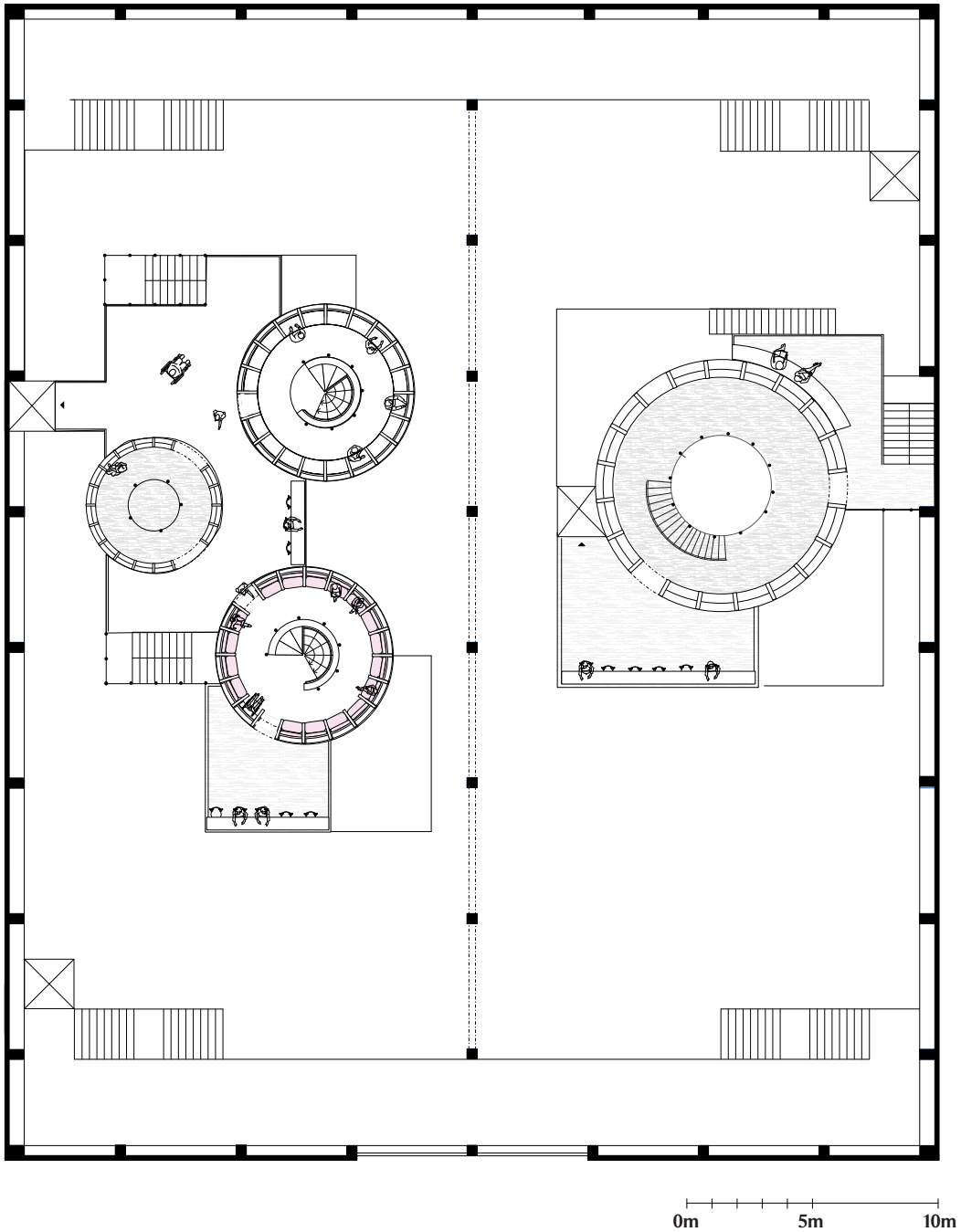

MATTOR SOM DEFINIERAR RUM

INREDNING SOM RUMSBILDARE

Inredning kan användas för att definiera rum och i det här projektet har jag bland annat använt mig av textila mattor för att markera rumsgränser på bottenplan. Mattan är ett enkelt sätt att visa var gränsen mellan ett rum och ett annat går. Mattans kant kan ses som en ingång till ett nytt rum med en ny karaktär. I labyrinten används mattan för att visa besökaren vad som är gångyta och vad som är viloyta, de mattbelagda rummen är till för läsning. Mattan är ett sätt att guida besökaren mellan boktornen. Mattan binder ihop möblerna som står på den till en komposition och den kommer att sätta en annan stämning på rummet med sin färg och material. Den kommer också att verka ljuddämpande vilket är viktigt för att skapa läsro.

FIG 14. Inspiration : matta MAJA från Kasthall.

FIG 15. Inspiration : mattan delar upp rummet i två .

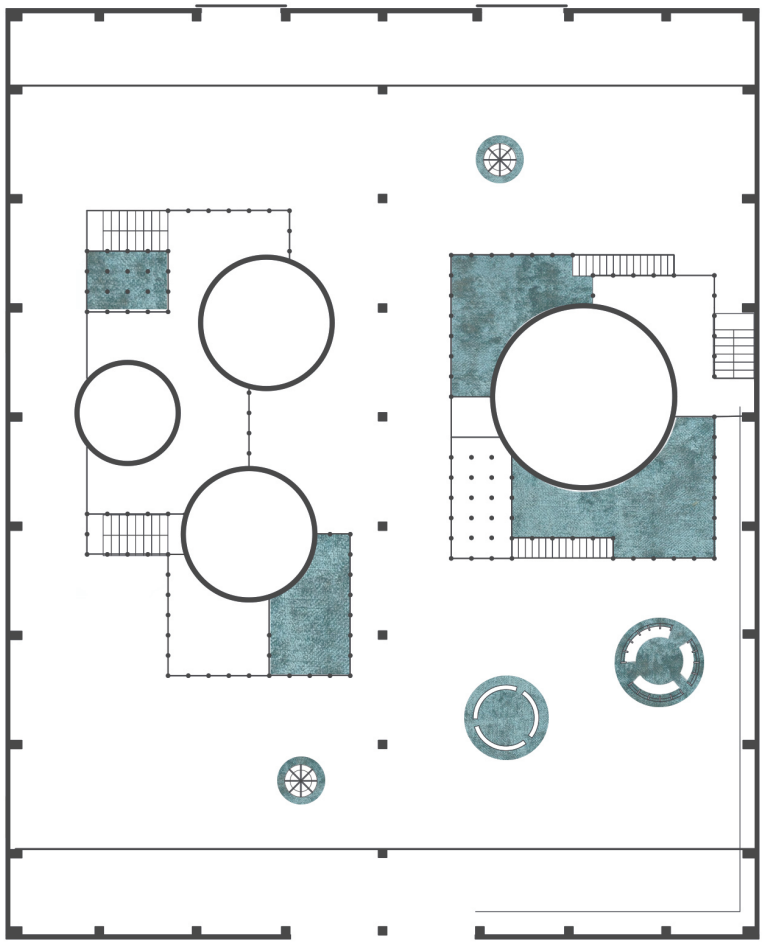

Schematisk plan över mattornas placering.

LAMPOR SOM BILDAR TAK

INREDNING SOM RUMSBILDARE

I det inledande kapitelet skrev jag om min tankar om hur ljussättning kan användas för att skapa en uppelvd känsla av rum. De tankarna har tagits med i formgivningen av biblioteket. I projektet används artificiellt ljus för att skapa en känsla av rum, eller rättare sagt ett tak. Ovanför balkongerna i labyrinten och kring de fristående mindre boktornen ute på golvet hänger glödlampor i långa sladdar från taket. Tillsammans lyser de upp i mörkret rumtomkring och bildar en sorts ljuskrona, eller ljusbaldakin ovanför huvudet på besökaren. Tanken är att ljuset från lampklustrena bildar en gräns mellan det upplysta området och det mörka rummet i katedralen och skapa en känsla av rum och omslutenhet när man står under det uppysta golvet. Ljuset ska också ge en känsla av ett tak i mer mänsklig skala då magasinet har en takhöjd på 9 meter.

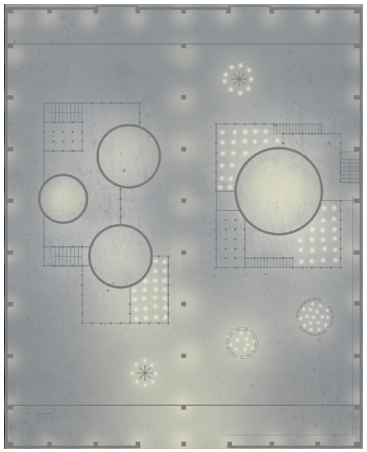

Schematisk plan över belysningen.

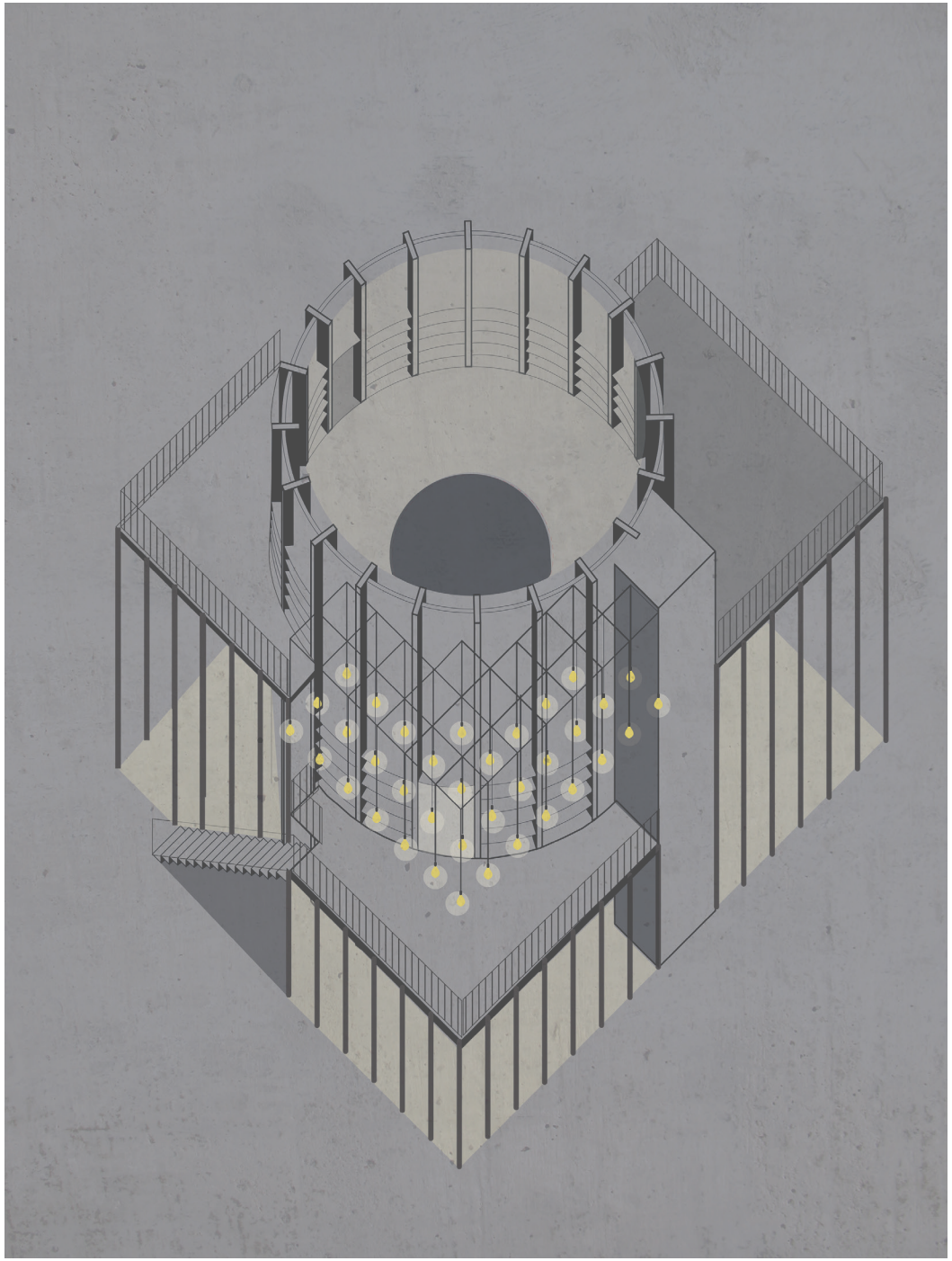

Axonometri över ett boktorn med ljusbaldakin.

Modellfoto: Vy från biblioteksdiskten vid entrén.

Modellfoto: Under balkongen.

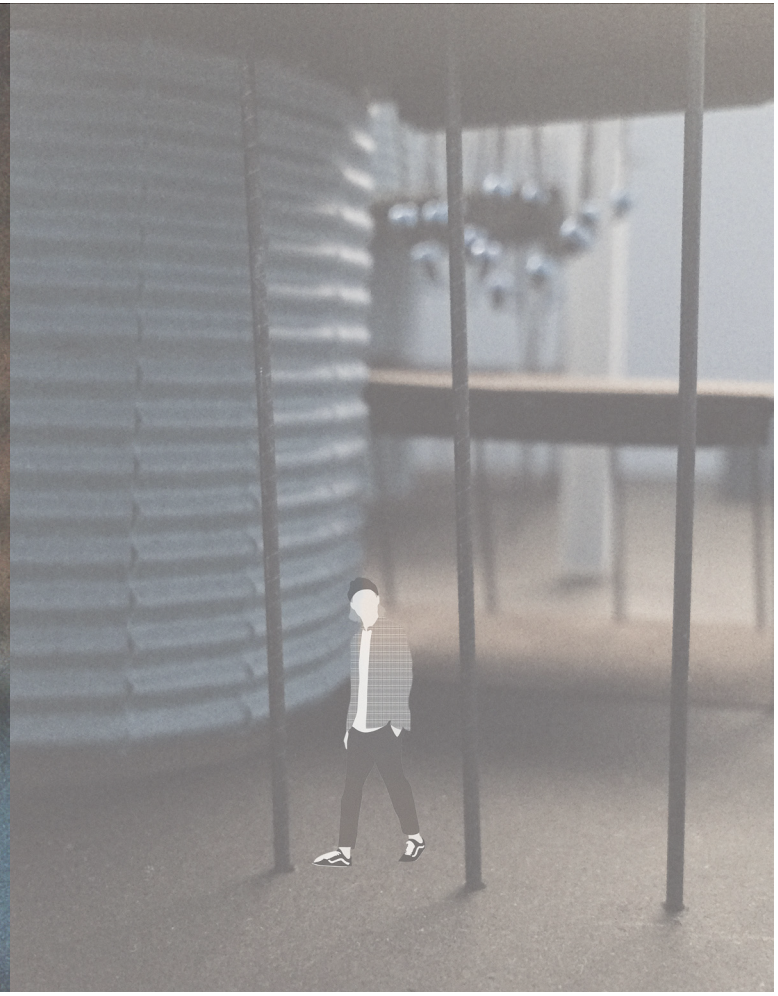

Modellfoto: Högt i tak.

KAPITEL 6:

TORNET

Tornet, det sista av bibliotekets fyra rum hittas i klustrets mitt. Det är ett cylinderformat torn, byggt som en stor bokhylla men plats för böcker på både insidan och utsidan. Det finns än så länge fyra torn i biblioteket. Tornrummen, till skillnad från resten av biblioteket badar i dasgljus. Ljuset kommer in från taket och sipprar sedan ut i resten av biblioteket genom tornens många ingångar. Inne i tornet är det lugnt och fridfullt. Längsmed de runda väggarna sitter människor försjunkna i böcker. En smal trappa i tornets mitt leder upp till nästa våning, det finns totalt tre. På varje våningsplan leder öppningar ut till nya balkonger. Det är bara att ta sin bok, hitta en plats och slå sig ner och läsa.

Uppe i boktornet.

BOKTORNET

INREDNING SOM RUMSBILDARE - EN MÖBEL SOM BILDAR EGNA RUM

Boktornen är möbler som bildar rum av olika storlek. De är främst till för bokförvaring men bildar i sin cirkulära forma egna rum och nya rumsligheter omkring sig. Boktornen finns i tre storlekar: ett lågt torn med bokförvaring på utsidan och sittplatser för högläsning på insidan, ett lite högre smalare torn enbart för bokförvaring och till sist det stora boktornet i tre våningar. Konstruktionen för de olika boktornen är densamma, det är bara dimensionerna på balkar och hyllplan som skiljer sig åt. Hyllplanen har varierade djup för att fylla olika funktioner. Det finns standardhyllplan som är till för att ställa böcker på. Andra hyllplan är djupare och fungerar som sittbänk eller som bord.

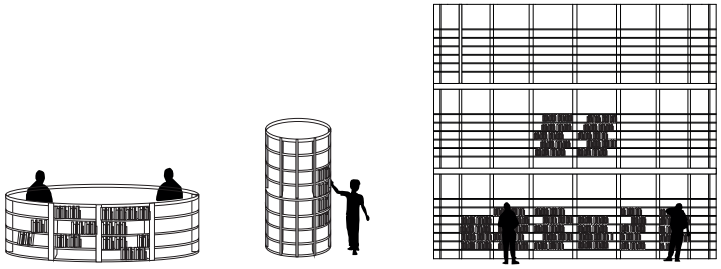

Tre sorters boktorn.

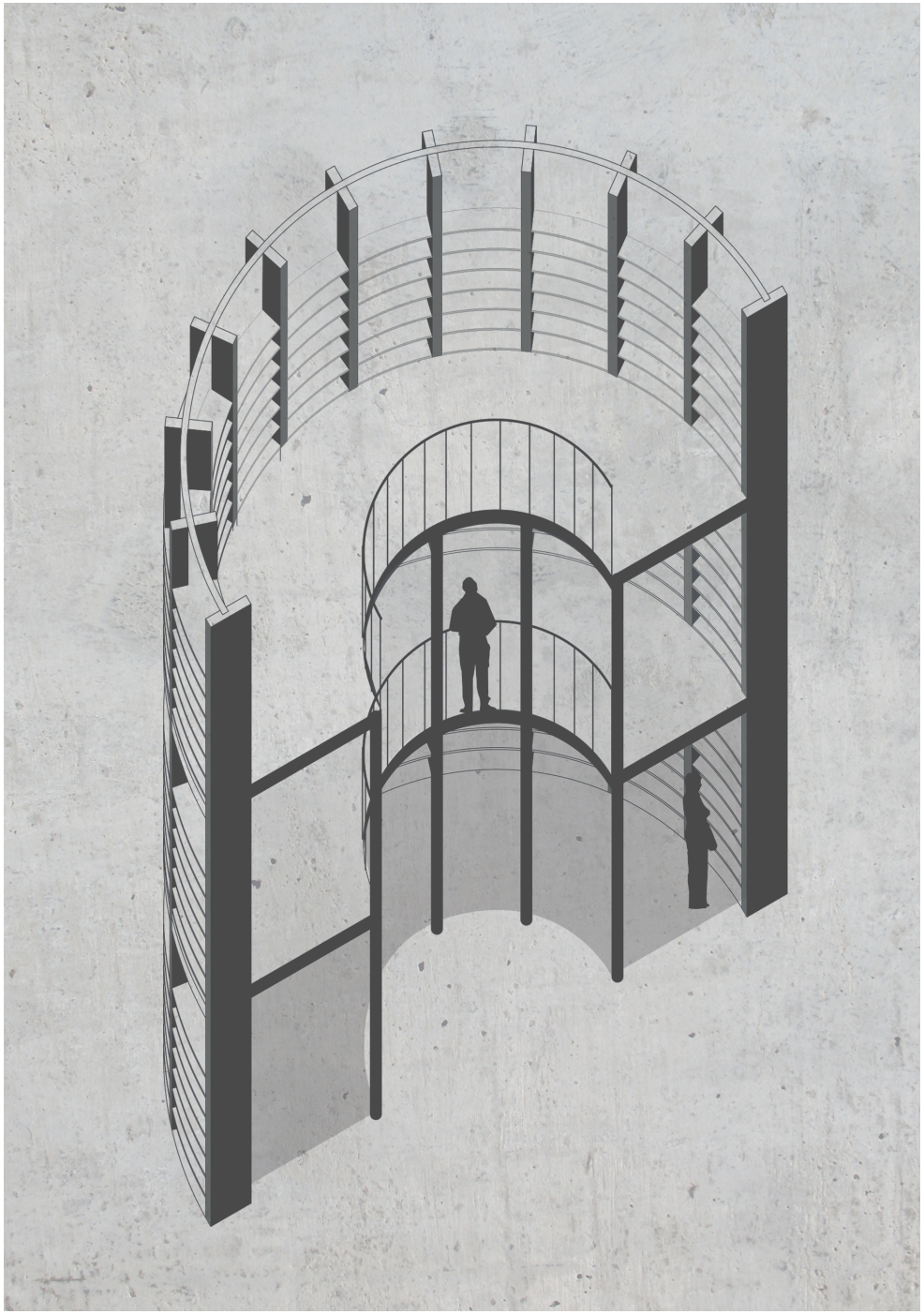

Axonometri över boktornet.

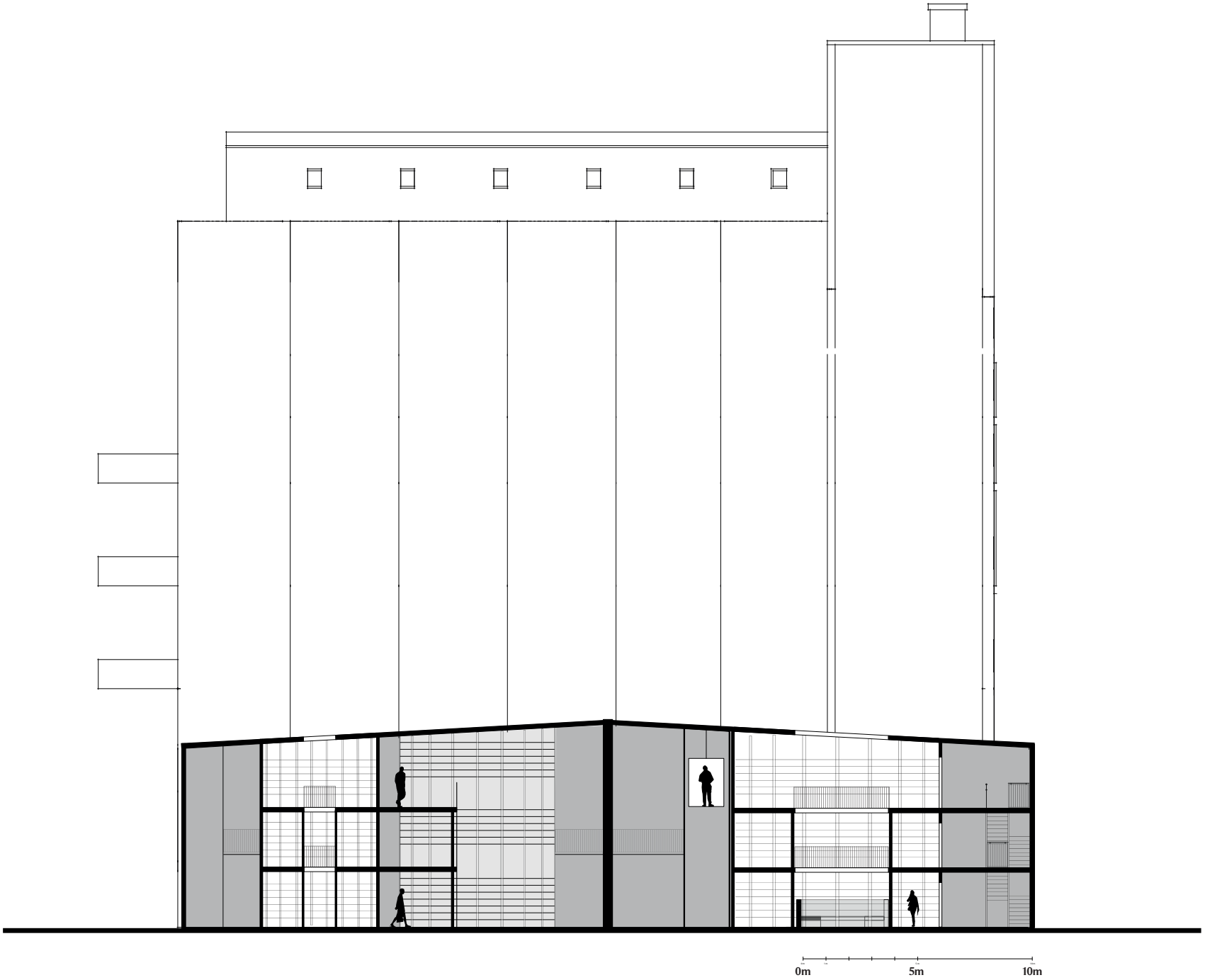
0m
5m
10m

DET STORA BOKTORNET

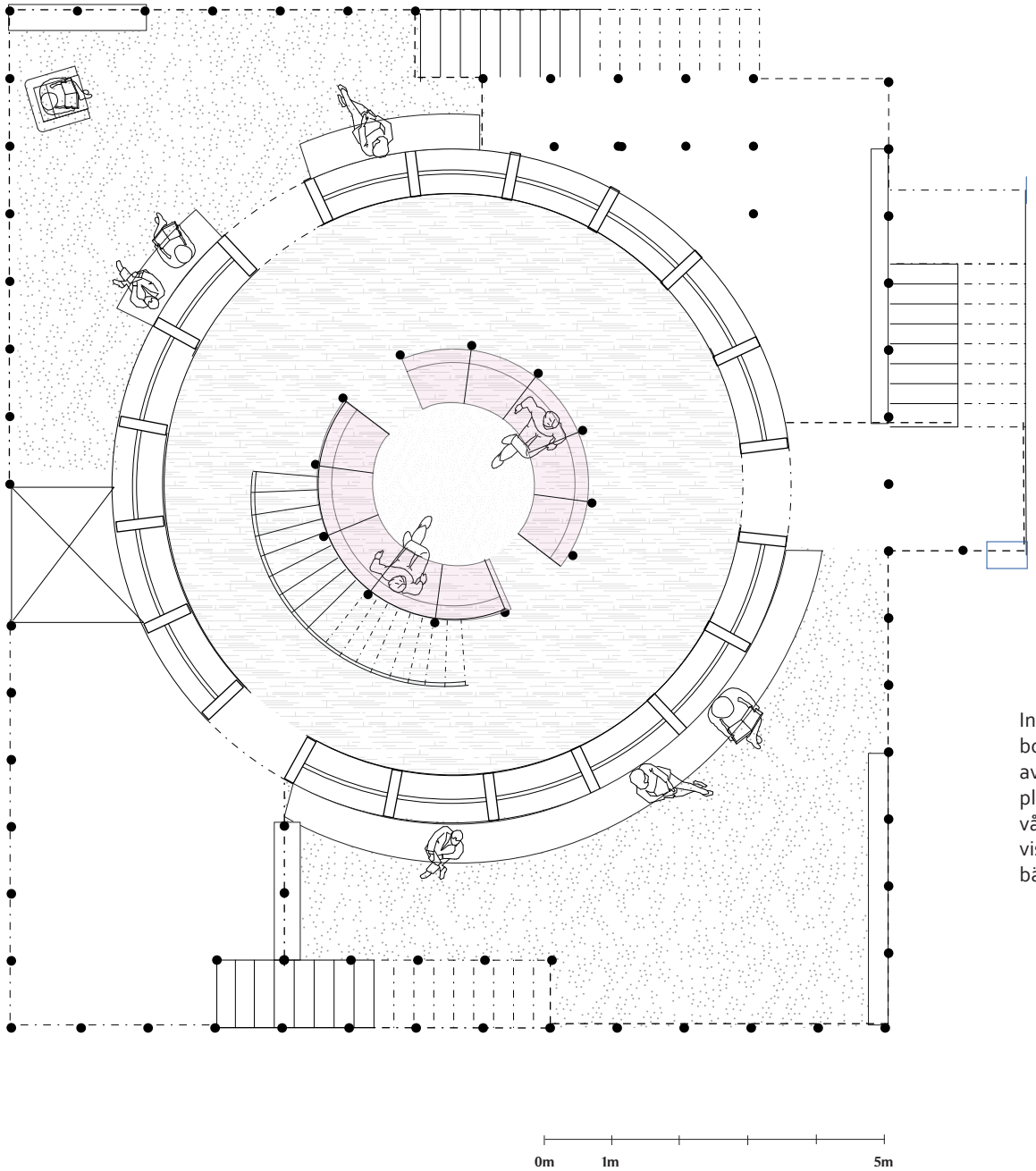

Insidan av det stora boktornet har sin bokförvaring längs väggarna. I mitten av tornet, under takfönstret finns sittplatser. En trappa leder upp till de olika våningsplanen. På utsidan av tornet har vissa hyllplan dragits ut och bildar sittbänkar där besökare kan sitta och läsa.

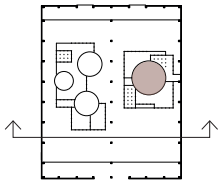

DET LILLA BOKTORNET

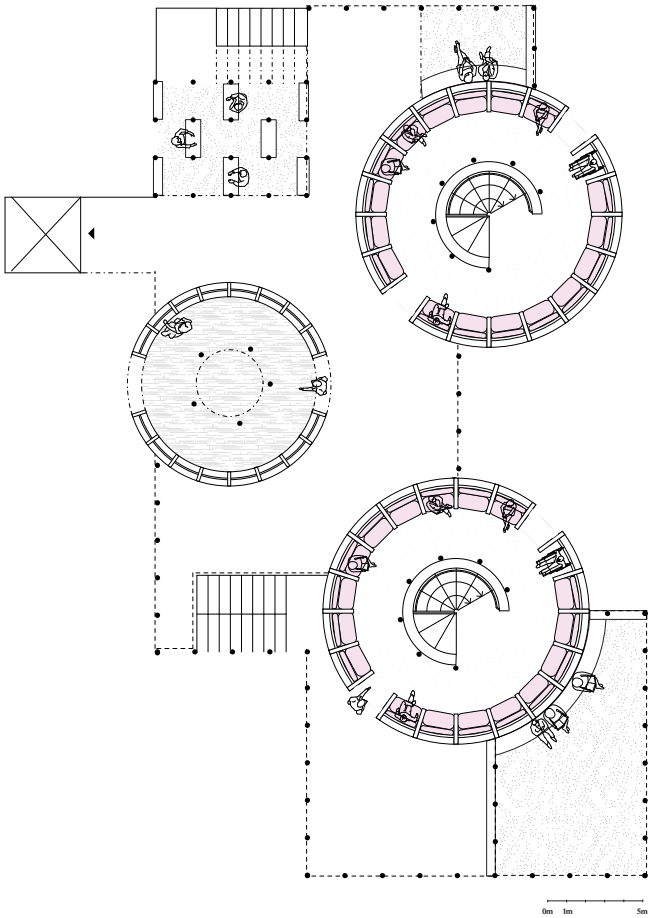

Det lilla boktornet har breda balkar som bildar djupa fack i boktornets väggar. På vissa våningar används dessa fack som sittplatser runt hela väggen och på andra våningar fungerar facket som studieplats med eget bord. I mitten av tornet leder en spiraltrappa upp till nästa våning.

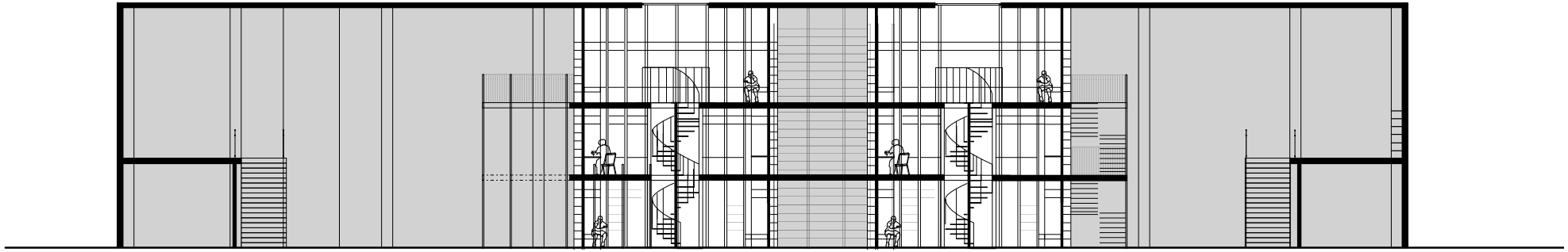

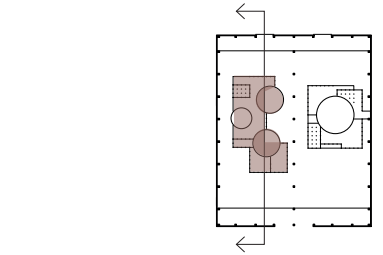

REFLEKTIONER

Nu efter att jag presenterat mitt examensarbete har jag fått tid att ta ett steg tillbaka och titta på mitt projekt. Blev det så som jag ville? Både ja och nej skulle jag säga. Min grundtanke med projektet var att undersöka hur inredning kan användas för att skapa egna rumsligheter. För att vilja undersöka just hur möbler och inredning påverkar rummet valde jag ett ganska stort rum att arbeta med. Jag kan tycka nu i efterhand att jag valt ett lite för stort rum för den typen av undersökning. Mina "möbler" (boktornen) blev så pass stora att de kan ses mer som rum i sig och inte möbler som de var tänkta. Att ta sig an ett sådant stort rum gjorde också att tiden inte räckte till för att gå längre in i detalj på olika möbleringar av rummet.

Jag tycker att mitt val att arbeta med den gamla magasinsbyggnaden fortfarande var ett bra val. Byggnaden har varit inspirerande att arbeta med och jag är nöjd med mitt förslag på hur den skall bevaras. Jag tror inte på att restaurering automatiskt innebär total konservering av byggnaden eller en totaltransformation. Jag tror på att man kan hitta mycket genom att verkligen titta på byggnaden och försöka se vilka kvaliteter som finns. Som sagt, remake handlar för mig om resurshushållning och om att inspireras av redan existerande. Det går att göra mycket med små medel.

Jag ser byggnaden som ett levande objekt i ständig förändring. Slitaget av byggnadsmaterialet är oundvikligt och en del av en byggnads historia, så varför inte utforma den med slitaget i åtanke? Jag tror att det är en tanke vi borde tänka mer när det kommer till arkitektur. För hur vi än ritar så kommer byggnaden att slitas med tiden och behöva restaureras. Att restaurera med guld är en idé som jag tror går att applicera på många typer av byggnader. Vad skulle hända med byggnader om byggnadsdetaljer plötsligt skulle förvandlas till utsmyckning? Det skulle vara roligt att testa praktiskt hur förgyllning fungerar som restaureringsteknik.

I början av projektet hade jag en tanke om att arbeta väldigt skulpturalt i utformningen av biblioteket. Jag hade tänkt att biblioteket skulle växa fram genom skissande i en fantasifull modell som sedan skullle översättas i ritningar. Och jag blev lite besviken över att se att en del av lekfullheten i labyrinten försvann på vägen. Jag förstod senare att det är kanske något som händer när man går från konceptskiss till färdig ritning. Jag hade gärna önskat att det färdiga förslaget hade blivit mer likt en skulptur av Sarah Sze men när konceptet ska börja konkretiseras, avstånd börja mätas och funktioner ritas in måste en del av den lekfulla komplexiteten försvinna, det blir annars för mycket att hålla i huvudet.

Att utgå från olika stämningar och atmosfärer i själva utformningen har också varit intressant. Det har varit ganska svårt att definiera vad det är som sätter stämning i ett rum. Jag har aldrig tidigare funderat över till exempel hur ett rums ljudbild påverkar dess atmosfär och jag hade gärna läst mer om hur material, inredning, ljus, ljud och färg påverkar upplevelsen av ett rum. Men för den här gången fick det räcka med mina egna tankar och reflektioner.

Jag är nöjd med mitt projekt som helhet, även om en del av den ursprungliga tanken om vad projektet i slutändan skulle bli försvann på vägen. Jag har ritat ett bibliotek som är nyskapande i form. Jag har också fått tillfälle att fundera över hur inredning påverkar rum och olika sätt man kan använda sig av inredning på. Tanken att använda mattor för att skapa rumsgränser och ljussättning för att skapa en känsla av rum har fött flera nya tankar hos mig om hur rum kan skapas.

Om jag ska reflektera lite över hur det är att skriva exjobb så skulle jag vilja säga att det är roligt men utmattande! För mig har det varit viktigt att känna att projektet känns inspirerande så jag har medvetet arbetat ganska varierande i olika tekniker och material. Det fungerade väldigt bra!

REFERENSER

HULLKAJEN

Malmö Stad. (2002)*Inre Hamnen och Frihamnen Malmö, en kulturhistorisk utredning.* (https://malmo.se/download/18.12bec02c14db49ab84d4fcf4/1491298353904/Inre+hamnen+och+Frihamnen+2002+150dpi.pdf) (hämtad 2018-03-20)

Malmö Stad. (2015). *Översiktsplan för Nyhamnen. September 2015. (https://malmo.se/download/18.6fb145de1521ab79c0a1cb5a/1491304541811/%C3%96P_Nyhamnen_Sam-r%C3%A5dsf%C3%B6rslag_SBN20150917_lowres.pdf) (hämtad 2018-03-20)*

OBJEKT - STRUKTUR - MONUMENT

Norden, L. & Coleman Danto, A. (2007). *Sarah Sze.* Harry N. Abrams Inc.

ATMOSFÄRER & LJUS

Studio Troika: https://troika.uk.com/project/arcades-buda-tower-kortrijk/
Andrew McCall: https://pioneerworks.org/exhibitions/anthony-mccall-solid-light-works/#&gid=1&pid=6
(Hämtade 2018-01-28)

ATT LAGA OCH BEVARA MED GULD

Kintsugi. *Wikipedia*. https://en.wikipedia.org/wiki/Kintsugi (Hämtad 2018-01-28)

BILDKÄLLOR

TANKAR OM ETT BIBLIOTEK

FIG 1. https://www.theparisreview.org/blog/wp-content/uploads/2016/03/babel.jpg

OBJEKT - STRUKTUR- MONUMENT

FIG 2. http://www.sarahsze.com/projects/Boesky_2005/Boesky_14.html

DE FYRA ATMOSFÄRERNA

FIG 3. Tokujin Yoshioka, The Gate. (https://www.frameweb.com/news/the-gate-by-tokujin-yoshioka)

FIG 4. https://www.pinterest.se/pin/410249847298577558/

FIG 5. Candida Höfer, Handelingskamer Tweede Kamer der Staten- Generaal Den Haag III.

(http://aureta.typepad.com/blog/2009/12/candida-h%C3%B6fer-libraries.html)

ATMOSFÄR OCH LJUS

FIG 6. Studio Troika, Arades. (: https://troika.uk.com/project/arcades-buda-tower-kortrijk/)

FIG 7. Andrew McCall, Solid Light Works. (: https://pioneerworks.org/exhibitions/anthony-mccall-solid-light-works/#&gid=1&pid=6)

4 RUM - 4 SORTERS LJUS

FIG 8. Tokujin Yoshioka, The Gate. (https://www.frameweb.com/news/the-gate-by-tokujin-yoshioka)

FIG 9. https://www.pinterest.se/pin/410249847298222486/

4 RUM - 4 AKUSTISKA ZONER

FIG 10. https://cdn.theculturetrip.com/wp-content/uploads/2017/03/sambuichi_2017_3-690x1024.jpg

FIG 11. http:// www.sapir.se/wp-content/uploads/2017/08/Profil-kontor-foto-Sapir-1920x1280.jpg

FIG 12. http://www.joyners.es/blog/wp-content/uploads/2016/04/abuelo-libros-730x410.jpeg

ATT BEVARA OCH LAGA MED GULD

FIG 13. http://www.emilyshedlock.com/hotelaurora/

MATTOR SOM DEFINIERAR RUM

FIG 14. (http://www.kasthall.com/sv/produkter/maja)

FIG 15. (https://www.pinterest.se/pin/410249847299154433/)